

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

IZDANJE 2024. GODINE

**Ozljede
u Republici Hrvatskoj
u 2022. godini**

Zagreb, 2024.

HZJZ

**OZLJEDE U REPUBLICI HRVATSKOJ
U 2022. GODINI**

Zagreb, 2024.

Izdavač: HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Rockefellerova 7, 10 000 Zagreb
www.hzjz.hr

Ravnatelj: izv. prof. dr. sc. Krunoslav Capak, prim. dr. med.

Glavni urednik: prim. Ivana Brkić Biloš, dr. med. spec. epidemiologije

Autori: prim. Ivana Brkić Biloš, dr. med. spec. epidemiologije
Gordan Sarajlić, dr. med. spec. epidemiologije
Petra Čukelj, mag. psih.

Suradnici: doc. dr. sc. Marijan Erceg, dr. med.
prim. Sandra Mihel, dr. med.
Ana Trajanoski, bacc. med. techn.
doc. dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.
Željka Draušnik, dr. med.

ISBN ISBN 978-953-8362-43-9

Zagreb, 2024.

Molimo da se prilikom korištenja podataka navede izvor

SADRŽAJ

UVOD	1
OZLJEDE - VELIČINA PROBLEMA U SVIJETU	3
OZLJEDE - ZNAČAJAN JAVNOZDRAVSTVENI PROBLEM U HRVATSKOJ	9
POKAZATELJI MORTALITETA	9
Usporedba mortaliteta od ozljeda u Hrvatskoj u odnosu na druge europske države	23
POKAZATELJI MORBIDITETA	30
Bolnički morbiditet	30
Broj dana bolničkog liječenja i prosječna dužina liječenja od ozljeda	31
Izvanbolnički morbiditet	45
OZLJEDE KAO UZROK INVALIDITETA	47
IZVORI PODATAKA I LITERATURA	49

UVOD

Ozljede predstavljaju važan javnozdravstveni problem u Hrvatskoj i svijetu zbog visokog udjela u ukupnoj smrtnosti i pobolu. Pod ozljedama se podrazumijeva čitav niz dijagnostičkih entiteta koji su prema Medicinskoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema – X. revizija, svrstani u dvije skupine:

- skupina XIX. *Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka* (S00 - T98)
- skupina XX. *Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta* (V01 - Y98)

U skupini „*Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta*“ ozljede su svrstane prema mehanizmu nastanka, odnosno vanjskom uzroku. U području javnog zdravstva najviše se koristi ova podjela u svrhu praćenja, izrade, provedbe i evaluacije preventivnih programa. Ozljede se dalje dijele na dvije glavne podskupine: *nenamjerne ozljede* - ozljede nastale u prometu, padovi, trovanja, opekline, utapanja i drugo te na *namjerne ozljede* - ozljede nastale uslijed samoozljeđivanja, nasilja, terorizma i ratova. U skupini XIX. *Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka*, ozljede su svrstane u dijagnostičke podskupine prema naravi ozljeda. Uobičajeni engleski izrazi u stručnoj i znanstvenoj literaturi za tjelesne ozljede kao i za vanjske uzroke ozljeda su: „injuries“ (ukupne ozljede), „unintentional injuries“ (nenamjerne ozljede) i „intentional injuries“ ili „violence“ (namjerne ozljede ili nasilje). Rjeđe se koristi prethodno dugo primjenjivani izraz „accidents“ (nesreće) jer se želi naglasiti da ozljede nisu neizbježivi, već nasuprot tome, preventabilni događaji. U hrvatskoj stručnoj i znanstvenoj literaturi često se koriste izrazi: „nesreće“ za ukupne ozljede ili samo za nenamjerne ozljede te „nasilne smrti“ za mortalitet od ukupnih ozljeda.

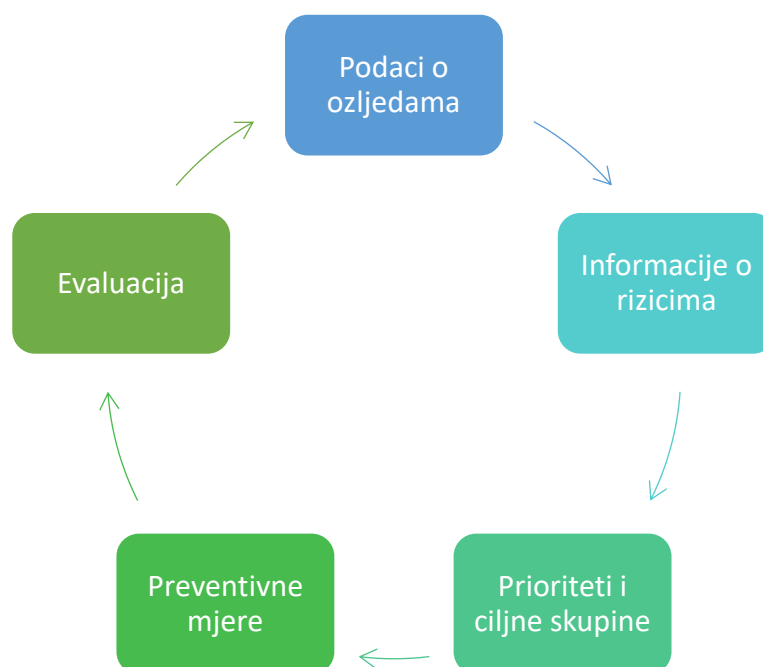
U publikaciji "Ozljede u Republici Hrvatskoj" prikazan je mortalitet i morbiditet od ozljeda u Hrvatskoj po spolu, dobi i geografskoj distribuciji. Osim toga, publikacija sadrži i kratki dio u kojem su prikazani osnovni pokazatelji veličine problema u svijetu u svrhu usporedbe i boljeg razumijevanja važnosti ozljeda.

Za analizu pojedinih vanjskih uzroka ozljeda kao i naravi ozljeda korištene su troznakovne kategorije prema Medicinskoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema, X. revizija. Epidemiološka analiza napravljena je na temelju podataka mortalitetne statistike Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, podataka o bolničkom i izvanbolničkom morbiditetu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (baza podataka bolnički

liječenih pacijenata, baze podataka utvrđenih bolesti i stanja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i u djelatnosti hitne medicine) te podataka Registra osoba s invaliditetom. Za usporedbu s drugim državama Europe, korištene su baze podataka Svjetske zdravstvene organizacije - *European Health for all (HFA) database* i *European mortality database* iz listopada 2023. godine, kao i podaci Eurostata. Podaci su prikazani kao opće, dobno i spolno specifične i dobno-standardizirane stope te postotni udio u morbiditetu i mortalitetu. Stope mortaliteta i morbiditeta od ozljeda za 2022. godinu, kao i stope mortaliteta i morbiditeta od ozljeda kroz desetogodišnje razdoblje, izračunate su na procjenu stanovništva sredinom godine prema podacima Državnog zavoda za statistiku. Dobno standardizirana stopa mortaliteta od ozljeda u 2022. godini za županije izračunata je na standardnu populaciju dobivenu korištenjem popisa stanovništva Hrvatske iz 2021. godine.

Podaci prikazani u ovoj publikaciji namijenjeni su zdravstvenim djelatnicima i drugim stručnjacima koji rade na području istraživanja i prevencije ozljeda, kao i svima onima koji su uključeni u organizaciju zdravstvene zaštite te u postupke donošenja, provedbe i evaluacije preventivnih programa na ovom području (slika 1).

Slika 1. **Podaci o ozljedama – ključ prevencije**

Izvor: Prilagođeno iz publikacije "Injuries in the European Union", 2008-2010

OZLJEDE – VELIČINA PROBLEMA U SVIJETU

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije u svijetu godišnje zbog svih ozljeda (nenamjernih i namjernih) smrtno strada 4,4 milijuna ljudi s udjelom od gotovo 8% u ukupnoj smrtnosti. Stopa smrtnosti od ozljeda se u posljednja dva desetljeća (2000. - 2019.) smanjila za 20%. Čak 2/3 svih smrti od ozljeda dogode se kod osoba muškog spola. U djece i mladih u dobi od 5 do 29 godina starosti, čak 3 od 5 vodećih uzroka smrti su iz skupine ozljeda: prometne nesreće, ubojstva i samoubojstva. Ozljede, zbog svog visokog udjela u smrtnosti i pobolu, predstavljaju ozbiljan javnozdravstveni problem, posebno izražen u srednje i slabo gospodarski razvijenim državama svijeta. Vodeći uzroci mortaliteta zbog ozljeda su cestovne prometne nesreće (30%), samoubojstva (18%) i padovi (18%) (slika 2).

U mnogim razvijenim državama svijeta posljednjih se godina bilježi smanjenje smrtnosti od ozljeda kao posljedica primjene preventivnih programa, međutim, u zemljama u razvoju i dalje raste smrtnost od određenih vanjskih uzroka. Ukoliko se nastave dosadašnji trendovi, prema procjenama istraživanja *Globalno opterećenje bolestima (2019.)*, cestovne prometne nesreće u 2040. godini zauzet će niže mjesto na ljestvici mortaliteta u odnosu na 2022. godinu, dok će padovi zauzeti više mjesto. Procjenjuje se da bi prometne nesreće mogle pasti s 10. na 12. mjesto vodećih uzroka smrti, dok bi padovi mogli doći i sa 17. na 15. mjesto, a samoubojstva sa 16. mjesta na 14. (tablica 1).

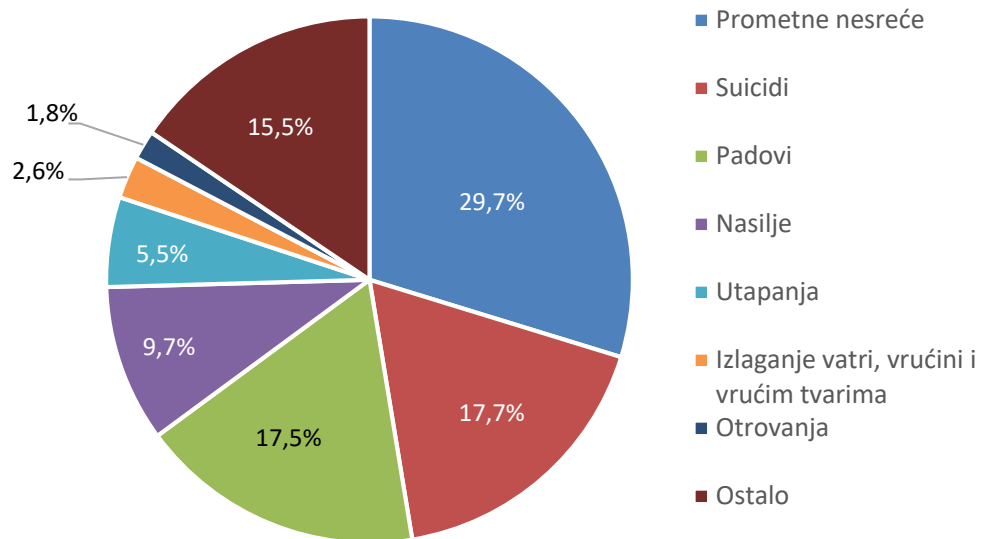
Prema rezultatima istraživanja *Globalno opterećenje bolestima (2019.)* vodeći uzrok opterećenja ozljedama izražen pokazateljem: *DALYs (disability-adjusted life years - prilagođene godine života s dizabilitetom)* su prometne nesreće (31%), a slijede padovi (16%) te samoubojstva (14%) (slika 3). Pokazatelj DALY uključuje godine izgubljenog života (*YLL eng. years of life lost*) i godine života s dizabilitetom (*YLDs, eng. years lived with disability*). Ovaj pokazatelj se koristi, osim za procjenu opterećenja ozljedama, i u istraživanjima učinkovitosti (*cost-effectiveness*) određenih intervencija u prevenciji ozljeda, uključujući i mjere planiranja u zdravstvu.

U Europi (Europska regija SZO-a) godišnje od ozljeda smrtno strada oko 493 000 osoba s udjelom od 5,3% u ukupnoj smrtnosti te udjelom od 9,6% u ukupnom opterećenju bolestima izraženo pokazateljem "YLLs". Ozljede su u Europi vodeći uzrok smrti u dobnoj skupini 5-49 godina. Stope smrtnosti od ozljeda u Europskoj regiji više su kod muškog spola, rastu s dobi, pa su najviše u starijoj dobnoj skupini (Slika 4).

Prema podacima *Globalnog izvješća o stanju sigurnosti u cestovnom prometu* objavljenog u 2023. godini u svijetu je zbog cestovnih prometnih nesreća u 2021. smrtno stradalo 1,19 milijuna ljudi, što odgovara stopi od 15 smrti zbog prometnih nesreća na 100 000 ljudi. Više od polovice umrlih bili su posebno ranjivi sudionici u prometu, poput pješaka, biciklista i motociklista. Ozljede zbog prometnih nesreća su vodeći uzrok smrti u djece i mladih dobi 5–29 godina. Najviše je osoba (92%) stradalo u slabo i srednje gospodarski razvijenim državama svijeta. Stope smrtnosti u slabo razvijenim zemljama gotovo su tri puta veće (21/100 000) od onih u razvijenim državama (8/100 000). Ukoliko se analiziraju regije prema podjeli Svjetske zdravstvene organizacije, najviše stope smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća imaju države Afričke regije (prosjeak: 19/100 000), dok su najniže stope zabilježene u Europskoj regiji (7/100 000) (slika 5). U Europskoj regiji bilježe se velike razlike u stopama smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća - gospodarski slabo razvijene države imaju veće stope smrtnosti u odnosu na razvijene države. U pojedinim državama, kao što su Nizozemska, Norveška, Švedska, Švicarska i Ujedinjeno Kraljevstvo, posljednjih su godina napravljena velika ulaganja u području prevencije, što je vidljivo i u stopama smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća koje su među najnižima u svijetu. Hrvatska se, sa stopom 5,88/100 000 u 2020. godini, nalazi ispod prosjeka Europske regije (7,72/100 000), ali ima 2 puta višu stopu u odnosu na Švedsku i 3 puta veću stopu u odnosu na Švicarsku. Kako su cestovne prometne nesreće jedan od vodećih uzroka prijevremene smrtnosti u svijetu, Generalna skupština Ujedinjenih naroda u rujnu 2020. usvojila je rezoluciju kojom se razdoblje 2021. - 2030. proglašava *Drugim desetljećem akcije za sigurnost cestovnog prometa 2021. - 2030.*, a glavni cilj je smanjiti broj smrtno stradalih i ozlijeđenih u prometnim nesrećama za 50% do 2030. godine. Ova rezolucija nastavlja se na prethodnu, *Desetljeće akcije za sigurnost cestovnog prometa 2011. - 2020.*, kojom su postavljeni temelji za ubrzanje provedbe preventivnih aktivnosti u narednom razdoblju. Jedan od ciljeva održivog razvoja (3.6) je smanjiti smrtnost i ozljeđivanje od cestovnih prometnih nesreća za 50% do 2030.

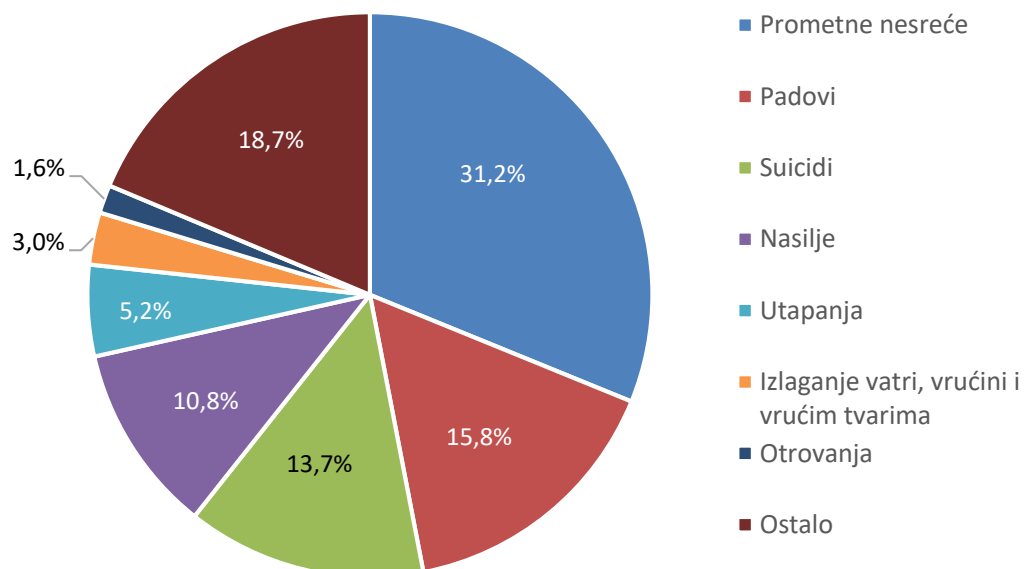
Padovi su drugi vodeći uzrok smrti od nenamjernih ozljeda u svijetu iza prometnih nesreća. Procjenjuje se da u svijetu godišnje 684 000 osoba smrtno strada zbog pada, od toga 80% u slabo i srednje gospodarski razvijenim državama. U svim regijama svijeta (podjela prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji) najviše stope smrtnosti su u starijoj dobi (65 i više godina). Osobe muškog spola u slabo i srednje gospodarski razvijenim državama Europe imaju više stope smrtnosti zbog padova u odnosu na žene.

Kvalitetno prikupljanje podataka o okolnostima nastanka ozljeda ključno je za njihovu prevenciju, tako da se posljednjih godina radi na unaprjeđenju sustava praćenja ozljeda u Europi putem prikupljanja podataka iz hitnih bolničkih prijema te podataka stacionarnog bolničkog liječenja. Ovaj se sustav posljednjih godina intenzivno razvijao u državama Europske unije kroz više projekata financiranih od strane Europske komisije poznatih pod nazivom IDB (Injury Data Base), JAMIE i BRIDGE Health. Prema podacima izvješća Injury Data Base (IDB-a) većina ozljeda se događa kod kuće, a najčešće su im izloženi djeca i starije osobe. Ozljede povezane sa sportom, kao i ozljede zbog padova u starijoj populaciji, pokazuju rast posljednjih godina. U cilju unaprjeđenja dijagnostike, liječenja i rehabilitacije ozlijeđenih osoba sukladno suvremenim smjernicama u pojedinim državama se uspostavljaju i razvijaju trauma registri. Trauma registar Njemačke (TraumaRegister DGU®) predstavlja primjer dobre prakse za analizu pokazatelja kvalitete zbrinjavanja te unaprjeđenje liječenja osoba s težim ozljedama. Podaci se unose putem web aplikacije iz bolnica u Njemačkoj, ali i iz bolnica drugih država (Slovenija, Švicarska, Austrija, Nizozemska, Finska, Belgija, Luksemburg i Ujedinjeni Arapski Emirati).

lika 2. **Smrtnost od ozljeda u svijetu 2019. godine, vanjski uzroci (udio)**

*Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

Izvor: Global burden of disease, 2019

Slika 3. **Opterećenje ozljedama (DALYs) u svijetu 2019. godine, vanjski uzroci**

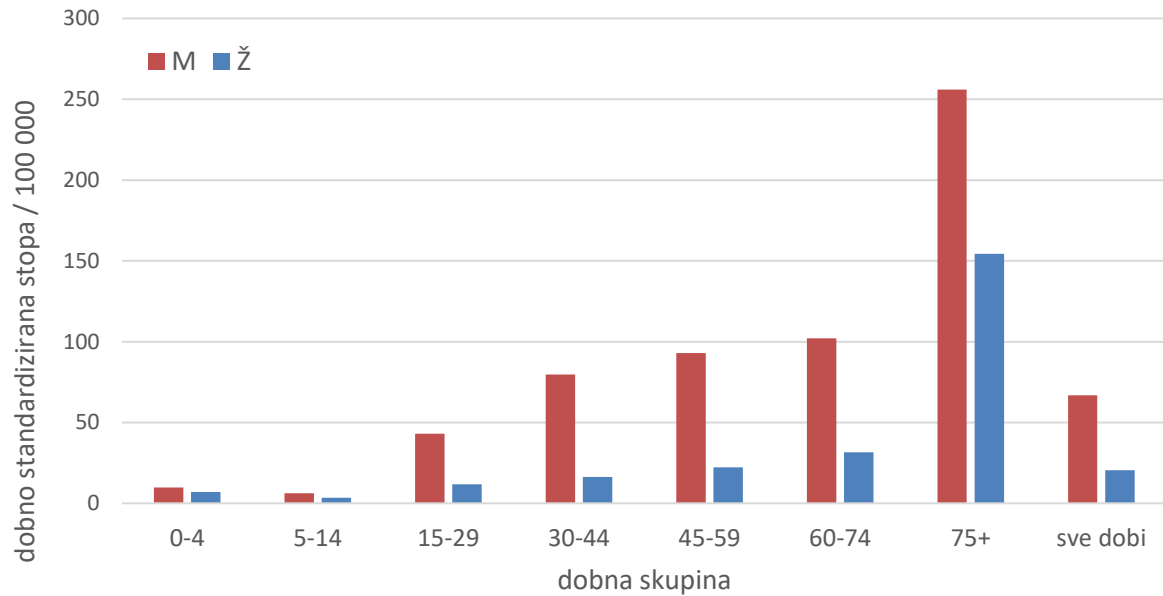
*Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

Izvor: Global burden of disease, 2019

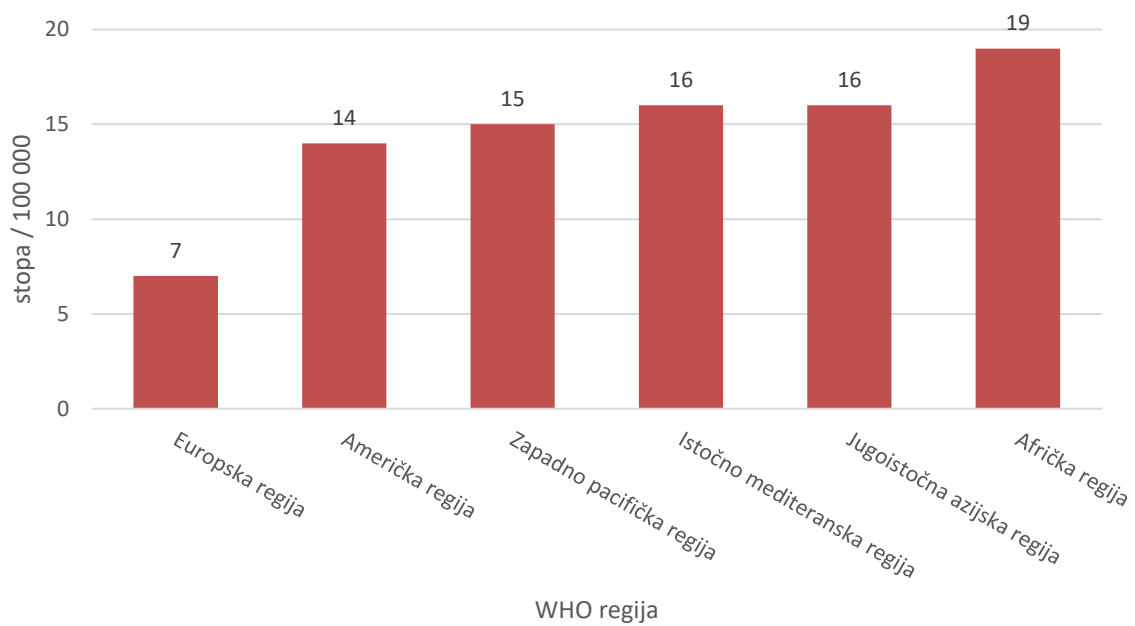
Tablica 1. **Projekcije uzroka smrti, usporedba za 2022. i 2040. godinu**

Vodeći uzroci smrti u svijetu	
2022.	2040.
1. Ishemijska bolest srca	1. Ishemijska bolest srca
2. Moždani udar	2. Moždani udar
3. Kronična opstruktivna bolest pluća	3. Alzheimerova bolest
4. Alzheimerova bolest	4. Kronična opstruktivna bolest pluća
5. Infekcije donjih dišnih puteva	5. Infekcije donjih dišnih puteva
6. Rak pluća	6. Kronična bubrežna bolest
7. Šećerna bolest	7. Šećerna bolest
8. Dijarealne bolesti	8. Rak pluća
9. Kronična bubrežna bolest	9. Hipertenzivna bolest srca
10. Cestovne prometne nesreće	10. Dijarealne bolesti
11. Hipertenzivna bolest srca	11. Rak jetre
12. Tuberkuloza	12. Cestovne prometne nesreće
13. Kolorektalni karcinom	13. Kolorektalni karcinom
14. Rak jetre	14. Samoubojstva
15. Rak želuca	15. Padovi
16. Samoubojstva	16. HIV/AIDS
17. Padovi	17. Druge kardiovaskularne bolesti
18. HIV/AIDS	18. Rak želuca
19. Druge kardiovaskularne bolesti	19. Tuberkuloza
20. Malaria	20. Rak dojke

Izvor: Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME). GBD Compare. Seattle, WA: IHME, University of Washington, 2015.

Slika 4. **Stope smrtnosti od ozljeda u Europskoj regiji, prema spolu, 2019.**

Izvor podataka: WHO HFA-DB, studeni 2021.

Slika 5. **Stope smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća u pojedinim regijama Svjetske zdravstvene organizacije**

Izvor podataka: Global status report on road safety 2023.

OZLJEDE – ZNAČAJAN JAVNOZDRAVSTVENI PROBLEM U HRVATSKOJ

POKAZATELJI MORTALITETA

Među vodećim uzrocima smrti u Hrvatskoj ozljede se u 2022. godini nalaze na šestom mjestu iza bolesti srca i krvnih žila (22 303), novotvorina (13 247), endokrinih bolesti, bolesti prehrane i metabolizma (4 500), COVID-19 (3 843) te bolesti dišnog sustava (2 638) s ukupno 2 616 umrlih i udjelom od 4,58% u ukupnoj smrtnosti (slika 6).

Stope smrtnosti od ozljeda u oba spola ukupno osciliraju u zadnjem desetogodišnjem razdoblju u rasponu 65-73/100 000, a uočava se blagi trend rasta stopa smrtnosti od ozljeda u osoba ženskog spola. Stope smrtnosti od ozljeda u osoba muškog spola u blagom su padu i kreću se u rasponu od 78/100 000 (2020.) do 88/100 000 (2018.) (slika 7).

Od ozljeda umire više osoba muškog spola (61%) u odnosu na osobe ženskog spola (39%) (slika 8). Stope smrtnosti od ozljeda rastu s dobi i u svim analiziranim dobnim skupinama veće su u muškaraca (slika 9). Dok je opća stopa smrtnosti od ozljeda u 2022. godini iznosila 67,7/100 000 (M: 85,3/100 000; Ž: 51,4/100 000), u dobi iznad 65 godine stopa je bila značajno viša: 186,3/100 000 (M: 218,9/100 000; Ž: 163/100 000).

Važnost ozljeda kao jednog od vodećih javnozdravstvenih problema je u tome što su one vodeći uzrok smrti u djece i mladih osoba. U 2022. godini vodeći su uzrok smrti u dobi od 10 do 39 godina u oba spola ukupno, i kod muškaraca, a u žena od 10 do 29 godina. Kada analiziramo rang ljestvicu vodećih skupina bolesti u mortalitetu po desetogodišnjim dobnim skupinama (0-9, 10-19, 20-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60-69, 70 i više godina), ozljede se kod oba spola ukupno, te u muškaraca i u žena odvojeno, nalaze među 5 vodećih uzroka smrti u svim skupinama osim u dobi 60-69 i 70+ (tablice 2, 3 i 4).

S obzirom na pokazatelj prijevremenog mortaliteta - broj potencijalno izgubljenih godina života (od 1 do 75 g.), ozljede se nalaze na trećem mjestu (31 680), iza novotvorina (75 316) i bolesti srca i krvnih žila (51 527,5). Međutim, najveći broj izgubljenih godina života po osobi je uslijed ozljeda i iznosi 22,5 (tablica 5).

Vodeći vanjski uzroci smrti od ozljeda u 2022. godini su padovi (42%), samoubojstva (21%) i prometne nesreće (12%), a zatim slijede gušenja (3%) i utapanja (3%) (slika 10, tablica 6). Dinamika kretanja dobnog specifičnih stopa razlikuje se ovisno o vanjskom uzroku, spolu i dobi. Analizom dobnog specifičnih stopa smrtnosti od ozljeda prema vanjskom uzroku u oba spola ukupno uočava se sljedeće: djeca (0-19 godina) najviše umiru zbog prometnih nesreća, mlađe

osobe (20-39 godina) i osobe srednje dobi (40-64 godina) umiru najviše uslijed samoubojstava, dok je u starijih osoba (65 i više godina) pad vodeći vanjski uzrok smrti sa značajno višom stopom smrtnosti u odnosu na ostale uzroke (slika 11). Raspodjela je jednaka i ako promatramo spolove odvojeno, izuzev u muškaraca mlađe životne dobi (20-39 godina) koji su 2022. najviše umirali zbog prometnih nesreća. Stope smrtnosti za vodeće vanjske uzroke ozljeda (padovi, samoubojstva, prometne nesreće) u osoba muškog spola više su u odnosu na ženski spol u svim prikazanim dobnim skupinama, osim u najstarijoj dobi (65+) gdje su stope smrtnosti zbog padova nešto niže (109,6/100 000) u odnosu na žene (119,9/100 000) (slike 12 i 13).

Analizom dobnog specifičnih stopa smrtnosti od ozljeda prema vanjskom uzroku u djece 0-19 godina (oba spola ukupno, 2022.) uočava se da su u svim petogodišnjim dobnim skupinama (0-4, 5-9, 10-14 i 15-19) vodeći uzrok smrti prometne nesreće. Treba naglasiti kako se radi o vrlo malim brojevima pa su i varijacije slijeda uzroka ovisno o godini velike. Ako promatramo ukupno razdoblje od zadnjih 5 godina, prometne nesreće su vodeći uzrok smrti od ozljeda u djece u svim petogodišnjim dobnim skupinama, osim u najmlađoj (0-4 godine), gdje je najčešći uzrok utapanje. Stope smrtnosti za dva vodeća vanjska uzroka ozljeda u djece (prometne nesreće i samoubojstva) u 2022. najviše su u najstarijoj dobnj skupini (15-19 godina) (slika 14). Prema istraživanjima, u Hrvatskoj je između 2007. i 2014. zabilježen značajan godišnji pad smrtnosti od ozljeda kod djece od 10,4% godišnje. Nakon toga (2014.-2021.) trend je stabilan. Ovaj pad rezultat je sličnog pada smrtnosti od prometnih nesreća kod djece, zabilježenog od 2007. do 2016. godine.

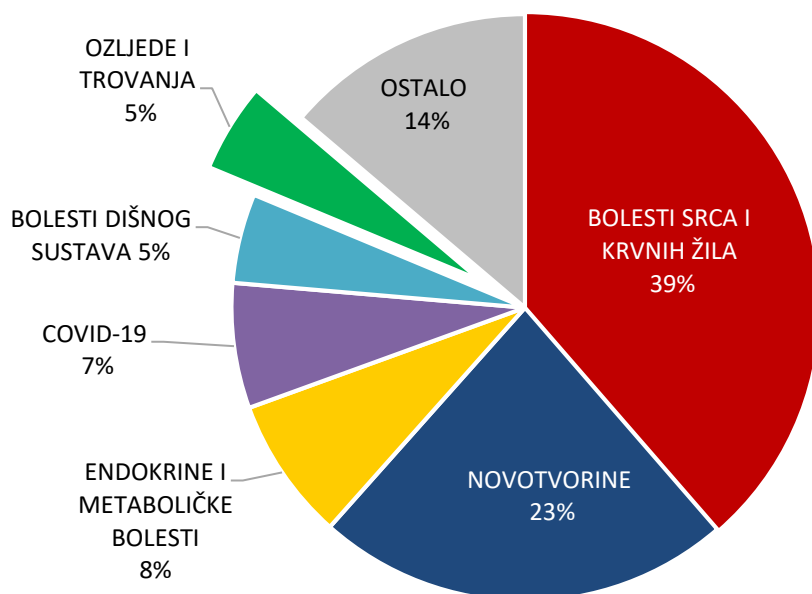
Dobno-standardizirana stopa smrtnosti (na stanovništvo Hrvatske 2021.) od ukupnih ozljeda (V01-Y98) za Hrvatsku u 2022. godini (oba spola) iznosila je 67,8/100 000. Najmanje dobnostandardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Gradu Zagrebu (53,4/100 000), Splitsko-dalmatinskoj (56,4/100 000) te Dubrovačko-neretvanskoj županiji (58,7/100 000), dok najviše stope imaju Virovitičko-podravsko (107,2/100 000), Karlovačka (94,7/100 000) te Međimurska županija (92,9/100 000) (slika 15).

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od padova (W00-W19) za Hrvatsku u 2022. godini (oba spola) iznosila je 28,2/100 000. Najmanje dobnostandardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Ličko-senjskoj županiji (16,8/100 000), Gradu Zagrebu (17,4/100 000), Krapinsko-zagorskoj (20,5/100 000) te Varaždinskoj županiji (20,9/100 000), dok najviše stope imaju Virovitičko-podravsko (51,4/100 000), Požeško-slavonska (51,3/100 000) te Karlovačka županija (42,9/100 000) (slika 16).

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od prometnih nesreća (V01-V99) za Hrvatsku u 2022. godini (oba spola) iznosila je 8,3/100 000. Najmanje dobno-standardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Gradu Zagrebu (2,8/100 000), Požeško-slavonskoj županiji (4,81/100 000) te Primorsko-goranskoj županiji (5,66/100 000), dok su najviše stope zabilježene u Međimurskoj (18,5/100 000), Vukovarsko-srijemskoj (16,6/100 000) te Karlovačkoj županiji (15,7/100 000) (slika 17).

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od samoubojstava (X60-X84) za Hrvatsku u 2022. godini (oba spola) iznosila je 14,2/100 000. Najmanje dobno-standardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Zagrebačkoj županiji (8/100 000), Splitsko-dalmatinskoj (9,1/100 000) te Gradu Zagrebu (11,5/100 000) dok najviše stope imaju Krapinsko-zagorska (24,7/100 000), Međimurska (23/100 000) te Koprivničko-križevačka županija (22,1/100 000). Općenito, županije priobalnog dijela Hrvatske imaju niže stope smrtnosti zbog samoubojstava u odnosu na pojedine županije kontinentalnog dijela Hrvatske (slika 18).

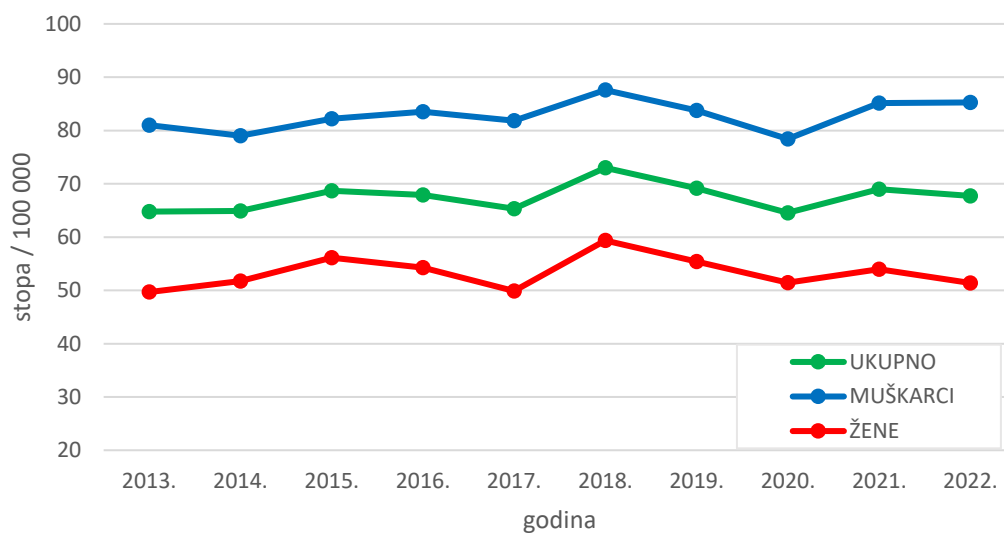
Analiza najčešćih somatskih dijagnostičkih podskupina prema vodećim vanjskim uzrocima smrti od ozljeda u 2022. pokazuje da je u padovima najzastupljenija podskupina S70-S79 (ozljede kuka i bedra), u prometnim nesrećama podskupina T00-T07 (ozljede koje zahvaćaju više dijelova tijela), a u samoubojstvima podskupina T66-T78 (ostali nespecificirani učinci i vanjski uzroci). Unutar ove podskupine (T66-T78) nalazi se šifra T71 koja se odnosi na asfiksiju (tablica 7).

Slika 6. **Umri u Hrvatskoj 2022. godine, vodeće skupine bolesti, ukupno**

*Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

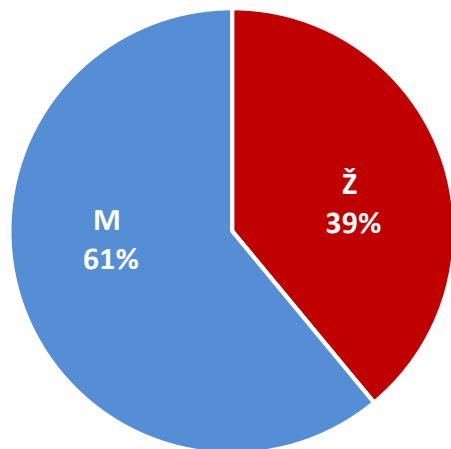
Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 7. **Smrtnost od ozljeda (V01-Y98) u Hrvatskoj u razdoblju 2013.-2022.**

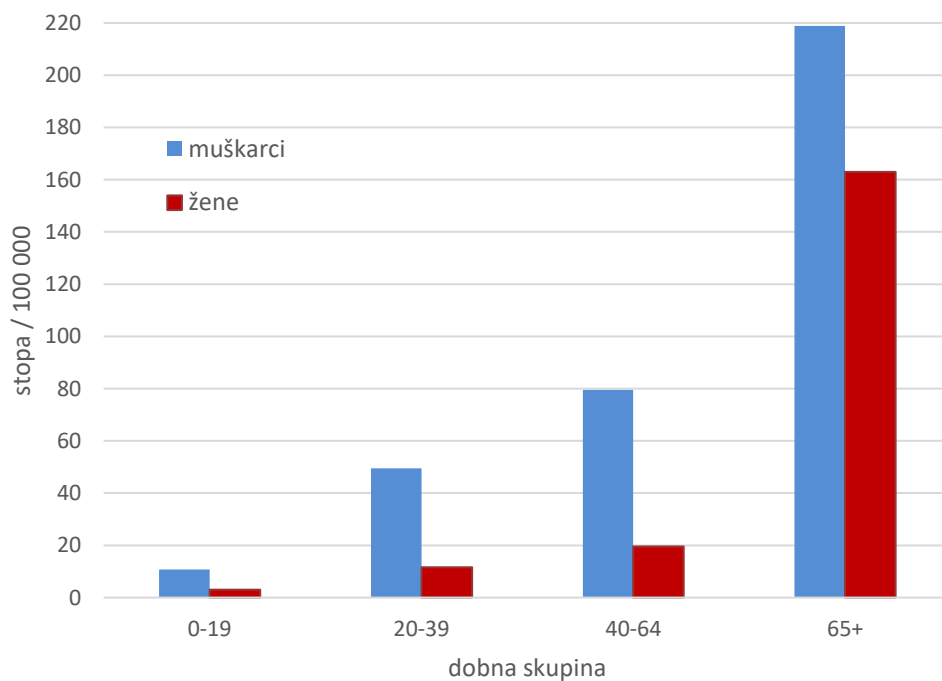
* Stope su izračunate na procjenu stanovništva (podaci DZS-a sredinom godine)

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 8. **Umrli od ozljeda (V01-Y98) u Hrvatskoj 2022. godine, spol**

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku
Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 9. **Umrli od ozljeda (V01-Y98) u Hrvatskoj 2022. godine po spolu i dobnim skupinama**

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku
Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 2. **Vodeće skupine bolesti i broj umrlih u Hrvatskoj 2022. godine, prema dobnim skupinama, UKUPNO**

		DOBNE SKUPINE							
		0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	P00-P96	S00-T98	S00-T98	S00-T98	C00-D48	C00-D48	C00-D48	I00-I99	
	81	37	139	139	317	1 137	3 530	18 928	
2.	Q00-Q99	G00-G99	G00-G99	C00-D48	I00-I99	I00-I99	I00-I99	C00-D48	
	45	14	15	77	226	785	2 284	8 153	
3.	S00-T98	C00-D48	C00-D48	I00-I99	S00-T98	K00-K93	E00-E99	E00-E99	
	15	12	13	64	216	277	540	3 770	
4.	R00-R99	Q00-Q99	I00-I99	K00-K93	K00-K93	S00-T98	K00-K93	U00-U99	
	15	3	12	21	114	269	483	3 226	
5.	C00-D48	I00-I99	E, R, Q	G00-G99	F00-F99	E00-E99	U00-U49	J00-J99	
	8	3	6	19	48	138	440	2 133	

Skupine bolesti (troznakovne kategorije) prema MKB-10:

A00 - B99	Zarazne i parazitarne bolesti
C00 - D48	Novotvorine
D50 - D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava
E00 - E99	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma
F00 - F99	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja
G00 - G99	Bolesti živčanog sustava
H00 - H59	Bolesti oka i očnih adneksa
H60 - H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka
I00 - I99	Bolesti cirkulacijskog sustava
J00 - J99	Bolesti dišnog sustava
K00 - K93	Bolesti probavnog sustava
L00 - L99	Bolesti kože i potkožnog tkiva
M00 - M99	Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva
N00 - N99	Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa
O00 - O99	Trudnoća, porođaj i babinje
P00 - P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
Q00 - Q99	Kongenitane malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti
R00 - R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo
S00 - T98	Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka
U00 - U99	Kodovi za posebne svrhe (COVID-19)
V00 - Y98	Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta
Z00 - Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom

Napomena: broj umrlih od S00-T98 jednak je broju umrlih od V01-Y98

Tablica 3. **Vodeće skupine bolesti i broj umrlih u Hrvatskoj 2022. godine, prema dobnim skupinama, MUŠKARCI**

		DOBNE SKUPINE							
		0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	P00-P96	S00-T98	S00-T98	S00-T98	S00-T98	S00-T98	C00-D48	C00-D48	I00-I99
	49	30	110	117	179		641	2 235	7 092
2.	Q00-Q99	G00-G99	I00-I99	I00-I99	I00-I99	I00-I99	I00-I99	I00-I99	C00-D48
	29	10	12	49	171	616	1 623	4 433	
3.	S00-T98	C00-D48	C00-D48	C00-D48	C00-D48	K00-K93	K00-K93	U00-U99	
	11	5	10	42	160	237	353	1 607	
4.	R00-R99	E00-E90	G00-G99	K00-K93	K00-K93	S00-T98	E00-E90	E00-E99	
	9	3	9	17	95	212	353	1 463	
5.	C00-D48	I00-I99	R, J	G, F	F00-F99	E00-E90	U00-U49	J00-J99	
	4	2	4	11	43	104	301	1 120	

Napomena: skupine bolesti prema MKB-10 označene su u legendi Tablice 1, broj umrlih od S00-T98 jednak je broju umrlih od V01-Y98

Tablica 4. **Vodeće skupine bolesti i broj umrlih u Hrvatskoj 2022. godine, prema dobnim skupinama, ŽENE**

		DOBNE SKUPINE							
		0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	P00-P96	S00-T98	S00-T98	C00-D48	C00-D48	C00-D48	C00-D48	C00-D48	I00-I99
	32	7	29	35	157	496	1 295	11 836	
2.	Q00-Q99	C00-D48	G00-G99	S00-T98	I00-I99	I00-I99	I00-I99	I00-I99	C00-D48
	16	7	6	22	55	169	661	3 720	
3.	R00-R99	G00-G99	C, E, Q	I00-I99	S00-T98	S00-T98	E00-E99	E00-E99	
	6	4	3	15	37	57	187	2 307	
4.	C00-D48	Q00-Q99	F, R, U	G00-G99	K00-K93	K00-K93	U00-U99	U00-U99	
	4	2	2	8	19	40	139	1 619	
5.	S00-T98	I, F, N	J, N, Q	R, K, U	U00-U49	G00-G99	K00-K93	F00-F99	
	4	1	1	4	15	37	130	1 069	

Napomena: skupine bolesti prema MKB-10 označene su u legendi Tablice 1, broj umrlih od S00-T98 jednak je broju umrlih od V01-Y98

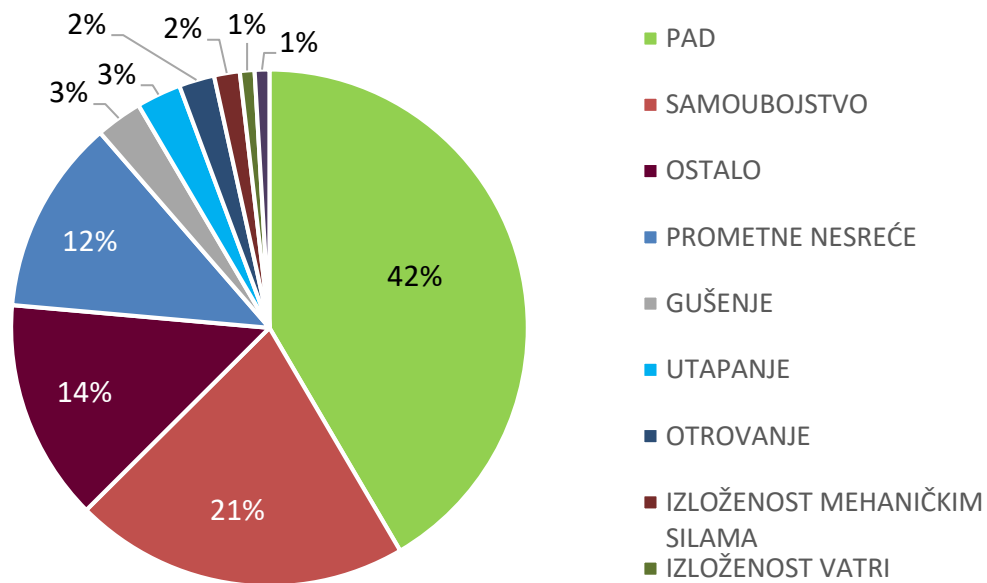
Tablica 5. **Potencijalno izgubljene godine života (PYLL, 1 - 75 g.) za vodeće skupine bolesti na ljestvici mortaliteta u Hrvatskoj u 2022. godini**

Skupina bolesti	Broj umrlih	Stopa /100.000	Izgubljene godine života
Kardiovaskularne bolesti			
Ukupno	22 303	578,5	51 527,5
Muškarci	9 565	514,1	37 975
Žene	12 738	638,5	13 552,5
Novotvorine			
Ukupno	13 247	343,6	75 316
Muškarci	7 530	404,7	44 289,5
Žene	5 717	286,5	31 026,5
Endokrine i metaboličke bolesti			
Ukupno	4 500	116,7	10 866
Muškarci	1 958	105,2	7 434,5
Žene	2 542	127,4	3 431,5
COVID-19			
Ukupno	3 843	99,7	9 272,5
Muškarci	2 031	109,2	6 230
Žene	1 812	90,8	3 042,5
Bolesti dišnog sustava			
Ukupno	2 638	68,4	7 920,5
Muškarci	1 490	80,1	5 751
Žene	1 148	57,5	2 169,5
Ozljede			
Ukupno	2 611	67,7	31 680
Muškarci	1 586	85,2	25 363,5
Žene	1 025	51,4	6 316,5

Napomena: stope su izračunate na procjenu stanovništva sredinom 2021.

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 10. **Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2022. godine, ukupno**

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku
 Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 6. **Pet vodećih vanjskih uzroka mortaliteta u Hrvatskoj 2022. godine, ukupno**

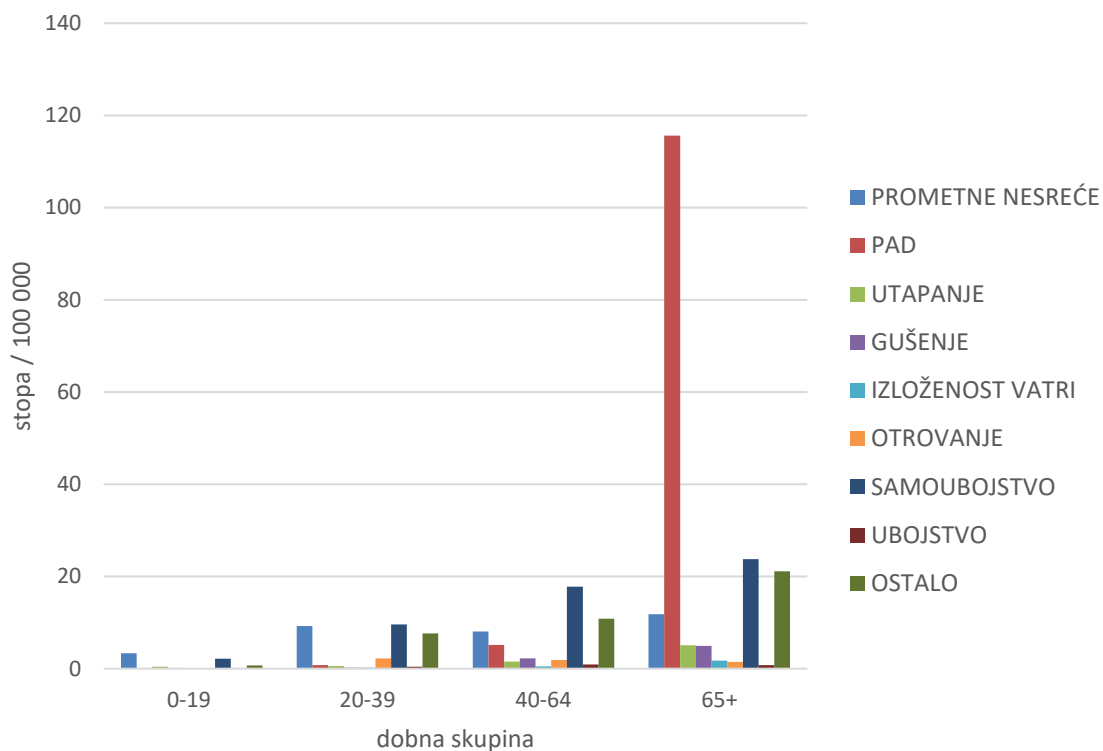
Vanjski uzroci	Apsolutni broj	Udio u ozljedama (%)	Stopa /100 000*
Padovi (W00-W19)	1085	41,6	28,1
Samoubojstva (X60-X84)	548	21,0	14,2
Prometne nesreće (V01-V99)	319	12,2	8,3
Gušenje (W75-W84)	76	2,9	2,0
Utapanje (W65-W74)	73	2,8	1,9
Ostali uzroci	510	19,5	13,2
Ukupne ozljede (V01-Y98)	2611	100	67,7

*Stopa je izračunata na procjenu stanovništva DZS-a sredinom 2022. godine

**Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku
 Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

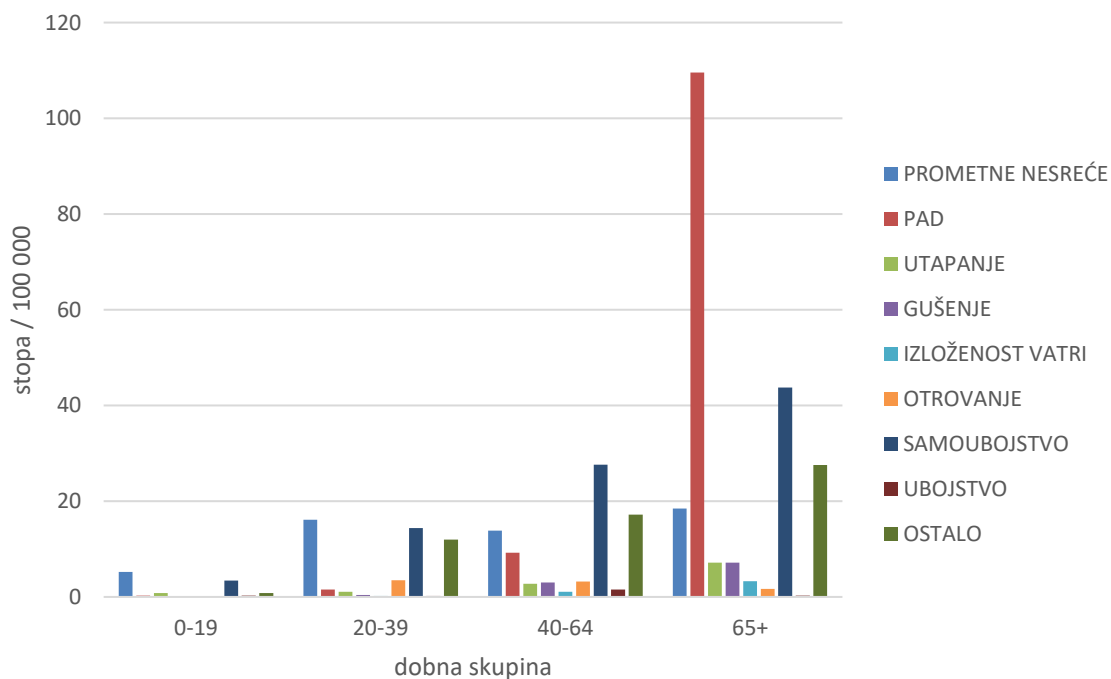
Slika 11. Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2022. godine po dobi, ukupno

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

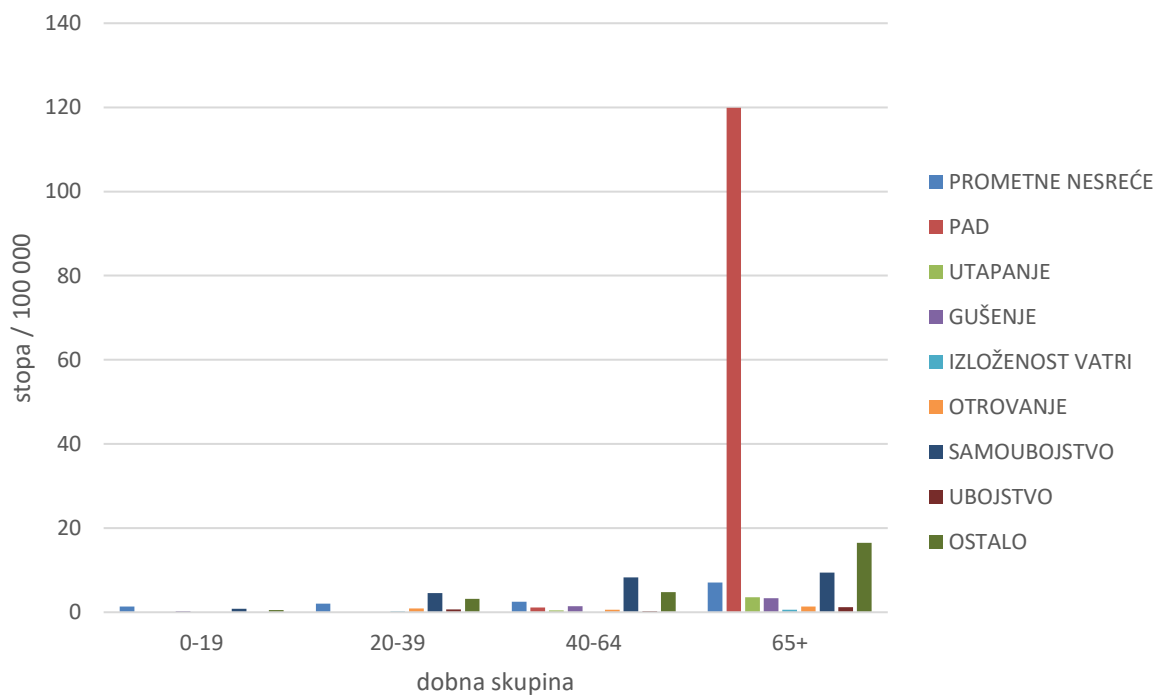
Slika 12. Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2022. godine po dobi, muškarci

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

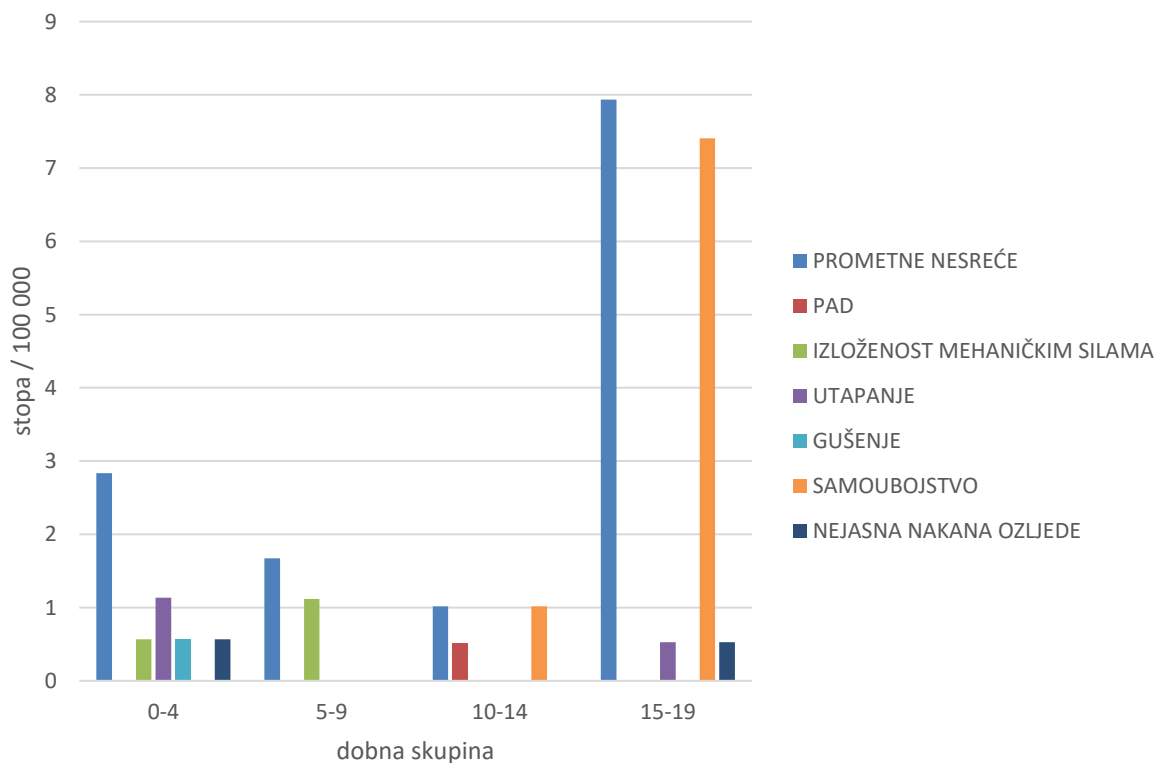
Slika 13. Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2022. godine po dobi, žene

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

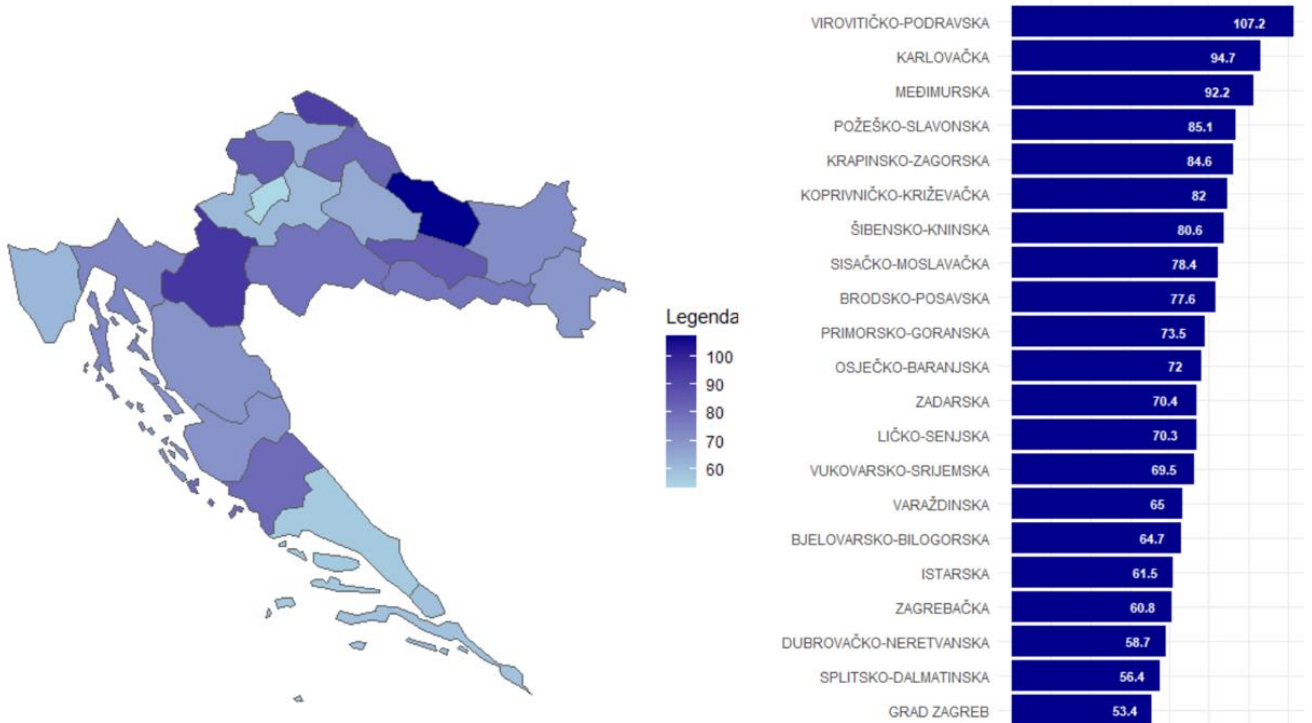
Slika 14. Vodeći vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj u djece 2022. godine po dobi, ukupno

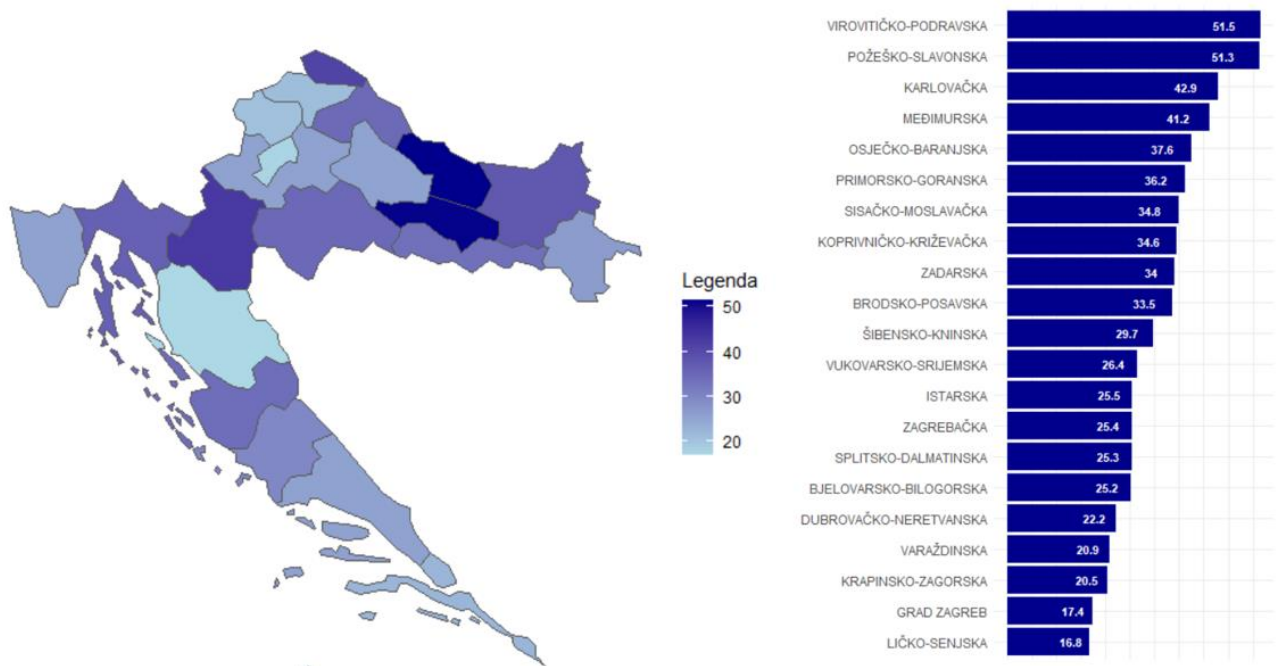
Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

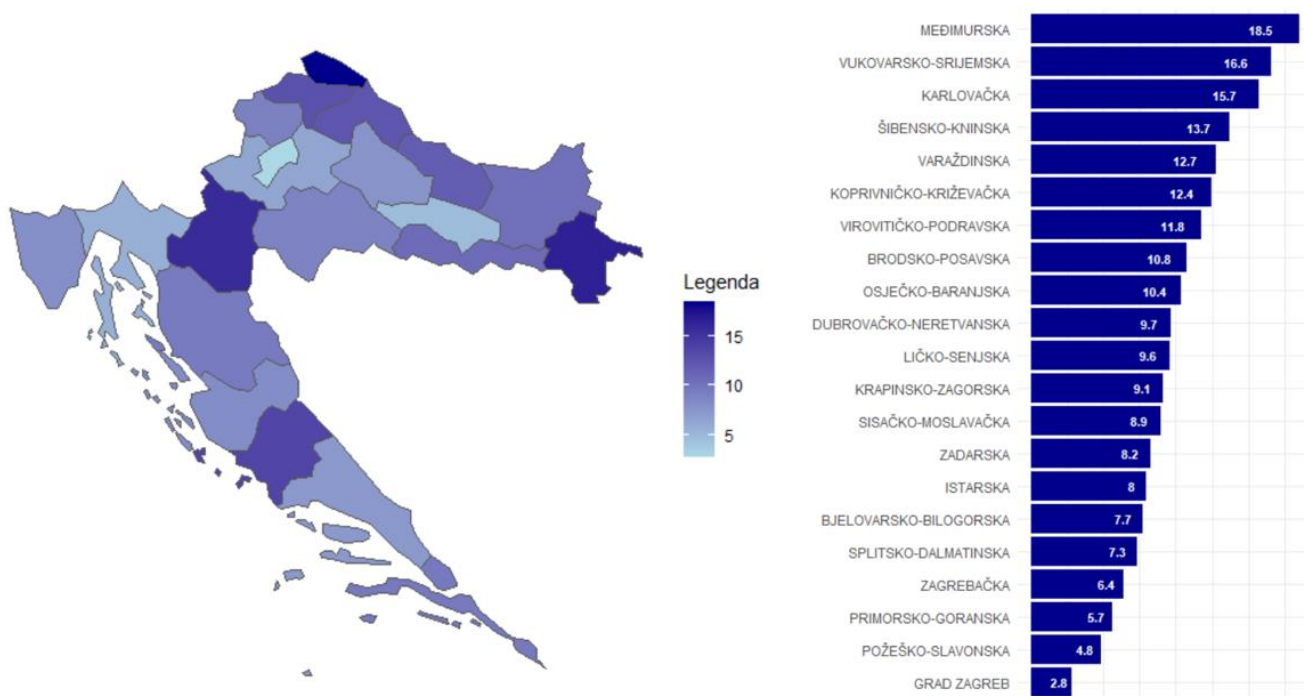
Slika 15. Dobno standardizirana stopa smrtnosti od ozljeda (V01-Y98) prema županijama u Hrvatskoj, 2022. godina

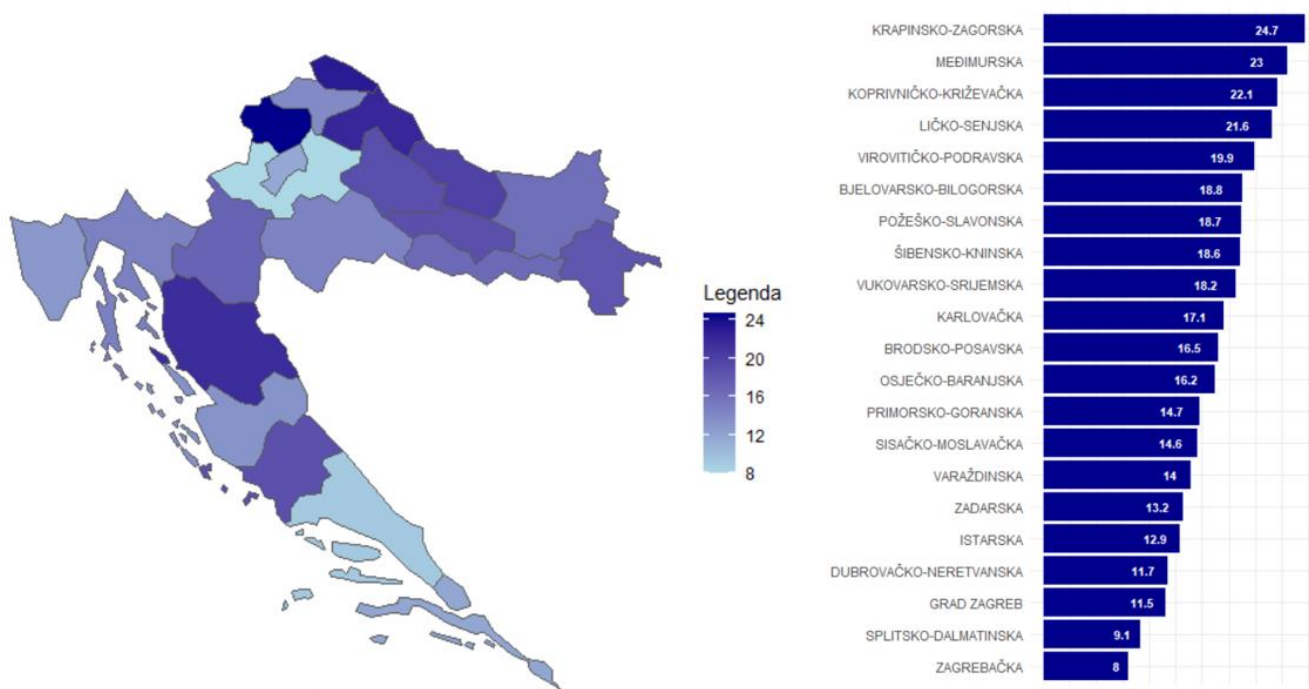
Slika 16. Dobno standardizirana stopa smrtnosti od padova (W00-W19) prema županijama u Hrvatskoj, 2022. godina

Slika 17. Dobno standardizirana stopa smrtnosti od prometnih nesreća (V01-V99) prema županijama u Hrvatskoj, 2022. godina

Slika 18. Dobno standardizirana stopa smrtnosti od suicida (X60-X84) prema županijama u Hrvatskoj, 2022. godina

Napomena: za slike (15-18) dobno-standardizirane stope (DSS) izračunate su na popis stanovništva Hrvatske 2021.

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku; obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 7. Rang ljestvica vodećih dijagnostičkih podskupina naravi ozljeda u tri vodeća vanjska uzroka mortaliteta od ozljeda u Hrvatskoj 2022. godine

	OZLJEDE		PADOVI		SUICIDI		PROMETNE NESREĆE	
	S00 - T98	2 611	S00 - T98	1 085	S00 - T98	552	S00 - T98	319
1.	S70 – S79	635	S70 – S79	596	T66 – T78**	313	T00 – T07	191
2.	S00 – S09	488	S00 – S09	279	S00 – S09	79	S00 – S09	60
3.	T66 – T78**	478	S30 – S39	40	T00 – T07	79	S20 – S29	28
4.	T00 – T07	361	T00 – T07	40	T36 – T50	24	S10 – S19	9
5.	T36 – T50	132	S20 – S29	39	S10 – S19	13	S70 – S79	7
6.	S20 – S29	87	S10 – S19	29	T51 – T65	13	T66 – T78**	7
7.	T51 – T65	74	S40 – S49	29	S20 – S29	8	S30 - S39	6
8.	T15 – T19	72	S80 – S89	8	T20 - T32	6	T08 – T14	4
9.	S10 - S19	57	T90 – T98	8	S50 – S59	5	T79	3
10.	S30 – S39	54	S50 – S59	4	T08 – T14	5	S80 - S89	2

Dijagnostičke podskupine unutar S00-T98

- S00-S09 – Ozljede glave
- S10-S19 – Ozljede vrata
- S20-S29 – Ozljede prsnog koša
- S30-S39 – Ozljede trbuha, donjeg dijela leđa, lumbalne kralježnice i zdjelice
- S40-S49 – Ozljede ramena i nadlaktice
- S50-S59 – Ozljeda lakta i podlaktice
- S60-S69 – Ozljeda ručnog zgloba i šake
- S70-S79 – Ozljede kuka i bedra
- S80-S89 – Ozljede koljena i potkoljenice
- S90-S99 – Ozljede gležnja i stopala
- T00-T07 – Ozljede koje zahvaćaju više dijelova tijela
- T08-T14 – Ozljede nespecificiranih dijelova tijela
- T15-T19 – Učinak stranog tijela prodrlog kroz prirodni otvor
- T20-T32 – Opekline i korozije
- T33-T35 – Smrzotine
- T36-T50 – Otrovanje lijekovima, ljekovitim i biološkim tvarima
- T51-T65 – Toksični učinci pretežno nemedicinskog izvora
- T66-T78 – Ostali nespecificirani učinci i vanjski uzroci*
- T79 – Neke rane komplikacije traume
- T80-T88 – Komplikacije kirurške i medicinske skrbi, nespecificirane drugdje
- T90-T98 – Posljedice ozljede, otrovanja ili druge posljedice vanjskih uzroka

*u samooubojstva su ubrojene šifre X60-X84, Y87.0; ** unutar skupine T66-T78 nalazi se i šifra T71 (asfiksija)

Izvor podataka za sve prikazane pokazatelje (slika: 1-13, tablica: 1-6): DZS; obrada podataka: HZJZ

Usporedba mortaliteta od ozljeda s drugim europskim državama

Prema bazi podataka Svjetske zdravstvene organizacije (European HFA Database, siječanj 2022.) dobno-standardizirana stopa (DSS) smrtnosti od ozljeda u Europskoj regiji u 2019. godini iznosila je 43/100 000 i bila je za četvrtinu viša od prosjeka za zemlje Europske unije (33/100 000). Prosječna stopa za zemlje „stare članice Europske unije“ (koje su pristupile EU prije svibnja 2004. godine) iznosila je 30/100 000 (2019.), a za zemlje „nove članice EU“ (koje su pristupile EU od svibnja 2004. godine) 43/100 000 (2019.). U države koje imaju najniže stope smrtnosti od ozljeda (manje od 24,0/100 000) ubrajaju se između ostalih: Turska, Izrael, Španjolska, Italija i Crna Gora. Na samom vrhu ljestvice smrtnosti od ozljeda Europske regije Svjetske zdravstvene organizacije nalazi se Rusija sa stopom 84,79/100 000 (2019.), zatim slijedi Bjelorusija (75,0/100 000; 2018.) i Litva (66,57/100 000; 2021.). Hrvatska se u 2020. godini sa stopom 42/100 000 nalazila u gornjoj trećini europske ljestvice mortaliteta od ozljeda (slika 19). Prema najnovijim podacima Eurostata za 2020. godinu, dobno standardizirane stope smrtnosti od ozljeda su najviše u zemljama središnje i sjeverne Europe, a najniže u zemljama južne Europe (slika 20).

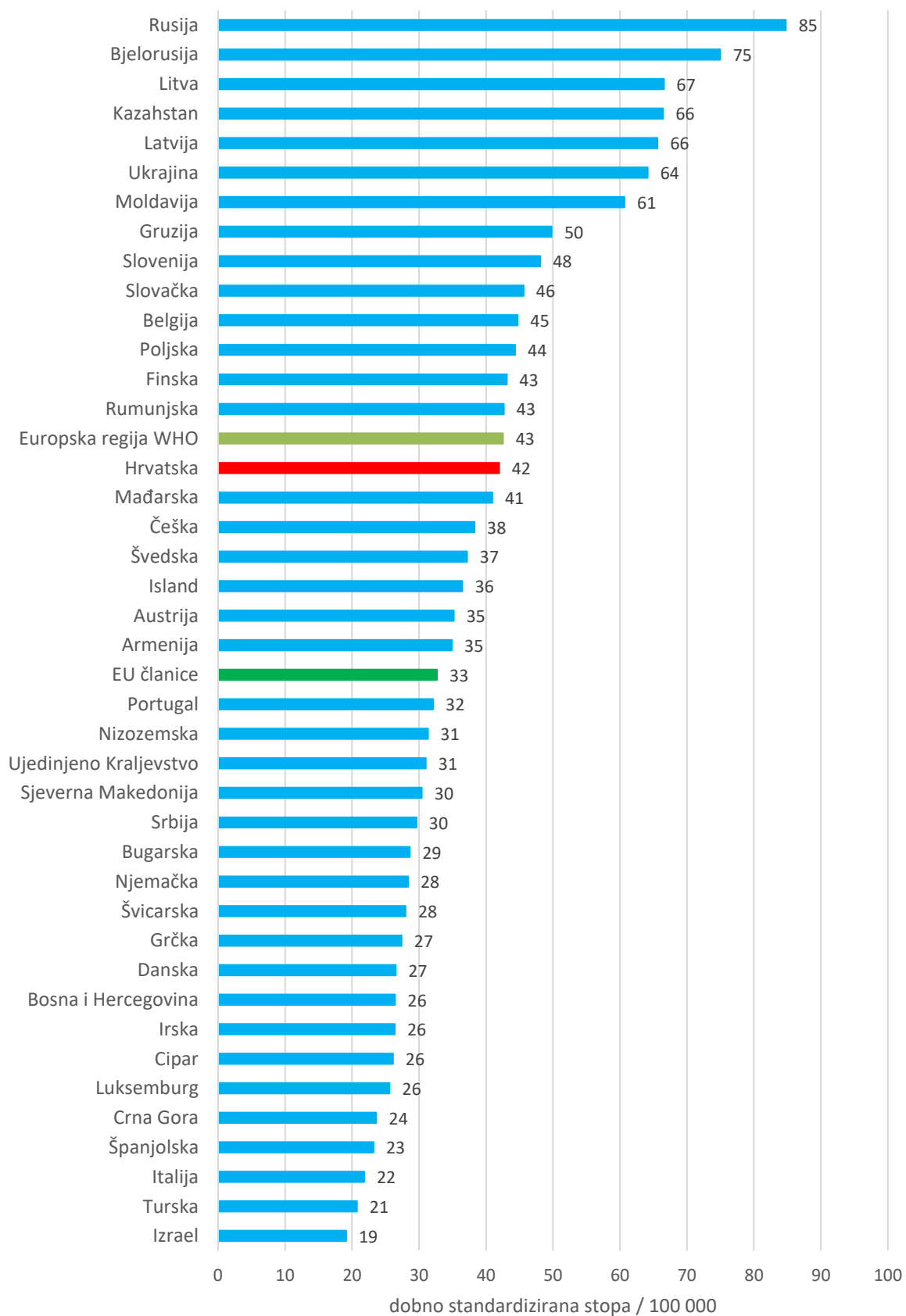
Analizirajući kretanje mortaliteta od ukupnih ozljeda (*WHO European mortality database*) u WHO europskoj regiji možemo vidjeti pad od 90-tih godina prošlog stoljeća. Sličan trend zabilježen je i u zemljama članicama EU, iako su standardizirane stope smrtnosti od ozljeda kroz cijeli period značajno niže od stopa u WHO europskoj regiji. Stope smrtnosti od ukupnih ozljeda u Hrvatskoj bilježe značajan porast u 90-tima, uzrokovan Domovinskim ratom, nakon čega slijedi pad koji traje do danas. Kroz cijeli promatrani period, smrtnost od ozljeda u Hrvatskoj je viša nego u zemljama EU (ukupno), a razlika je još veća ako promatramo samo stare članice EU (slika 21).

Smrtnost od prometnih nesreća u padu je u cijeloj WHO europskoj regiji, kao i u svim članicama EU. Dobno standardizirane stope više su u novim članicama EU nego u starim članicama (slika 22).

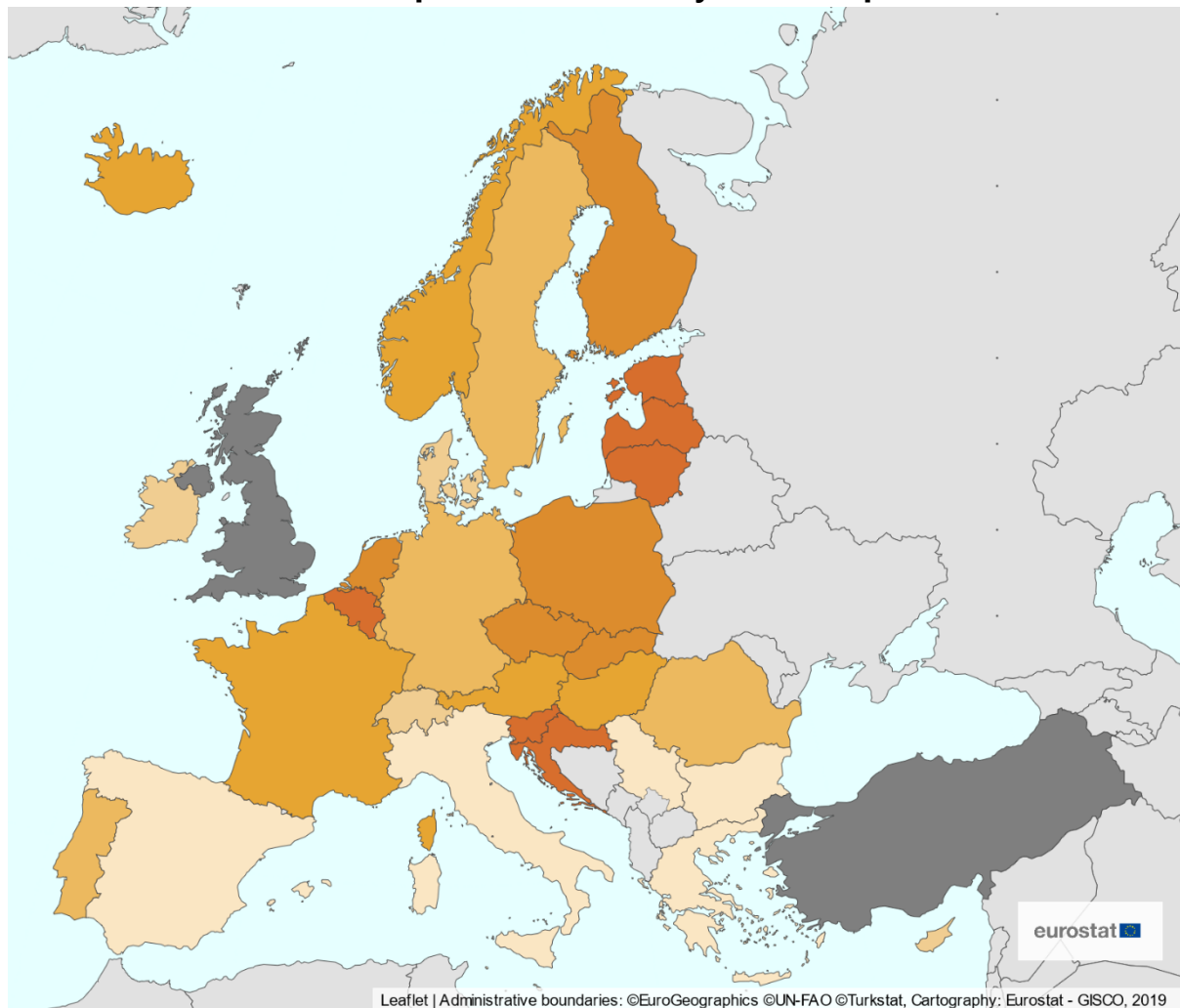
U razdoblju od 1985. do 2007. mortalitet od padova također je bio u padu, kada počinje rasti u starim članicama EU, a posljedično i u cijeloj EU. Ako pogledamo samo nove članice EU, mortalitet od padova pokazuje lagani porast u 2018. i 2019. godini (slika 23). Mortalitet od padova u Hrvatskoj pokazuje velike varijacije, no kroz cijelo je razdoblje vrijednostima bliži

onom u starim članicama EU nego u novima. Jedan od uzroka velikih varijacija zasigurno su i promjene u načinu kodiranja uzroka smrti.

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od ozljeda u djece u dobi 0-14 godina iznosila je za Hrvatsku 2020. godine 2,9/100 000 te je bila niža od stope za Europsku regiju (6,1/100 000) kao i od stope „novih članica“ EU (5,0/100 000), no viša od stope „starih članica“ EU (2,4/100 000, 2018.) te stope za EU-28 (2,8/100 000). Najniže stope zabilježene su u zemljama sjeverne i zapadne Europe (slika 24).

Slika 19. **Smrtnost od ozljeda u zemljama WHO Europske regije**

Izvor: WHO European HFA Database, siječanj 2024.

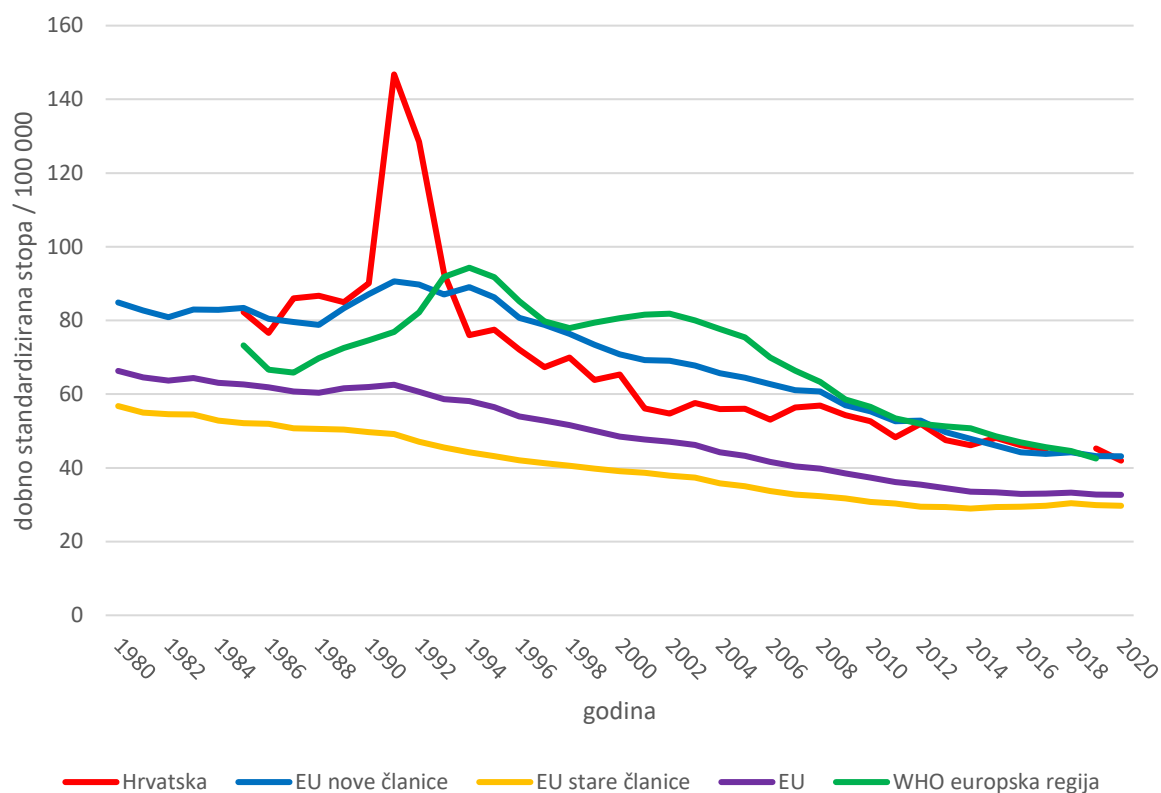
Slika 20. **Standardizirane stope smrtnosti od ozljeda u Europi, 2020.**

Legend

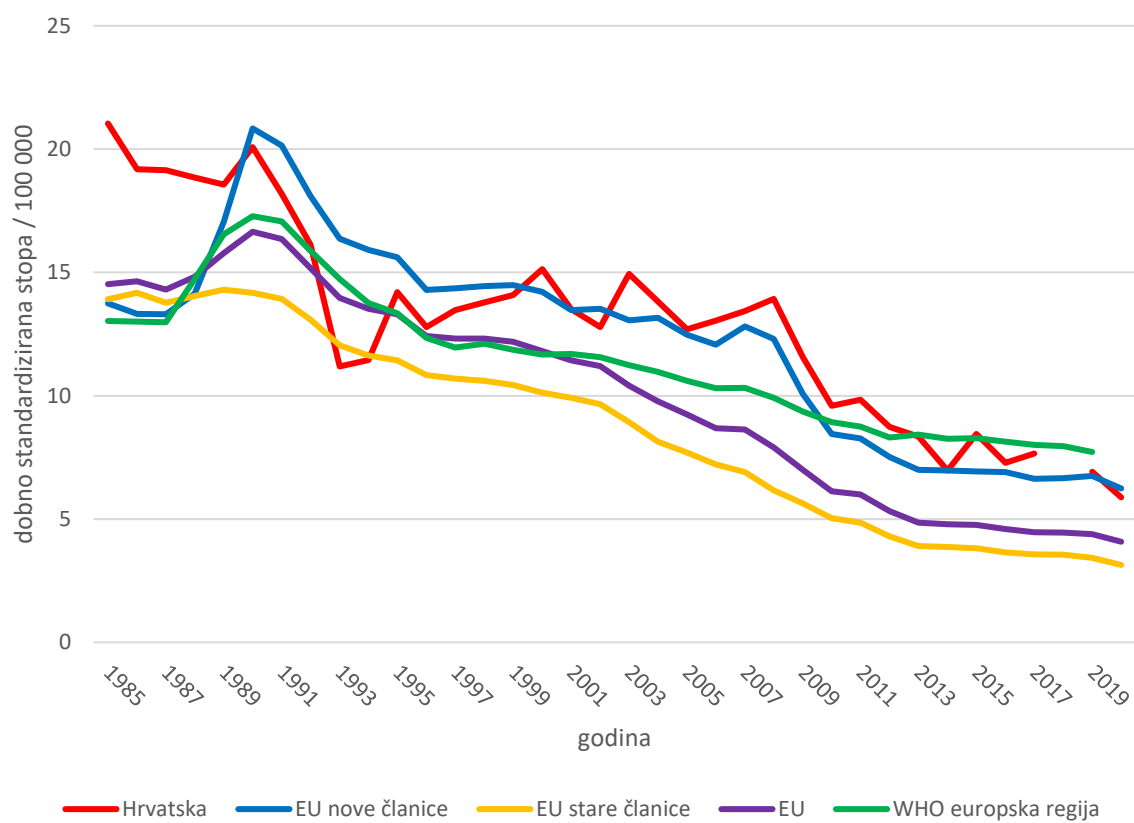
	≥ 28.86 to 38.41
	≥ 38.41 to 44.6
	≥ 44.6 to 50.11
	≥ 50.11 to 55.27
	≥ 55.27 to 60.07
	≥ 60.07 to 87.39
	Data not available

**Stope su izračunate na novo europsko stanovništvo
Izvor: EUROSTAT*

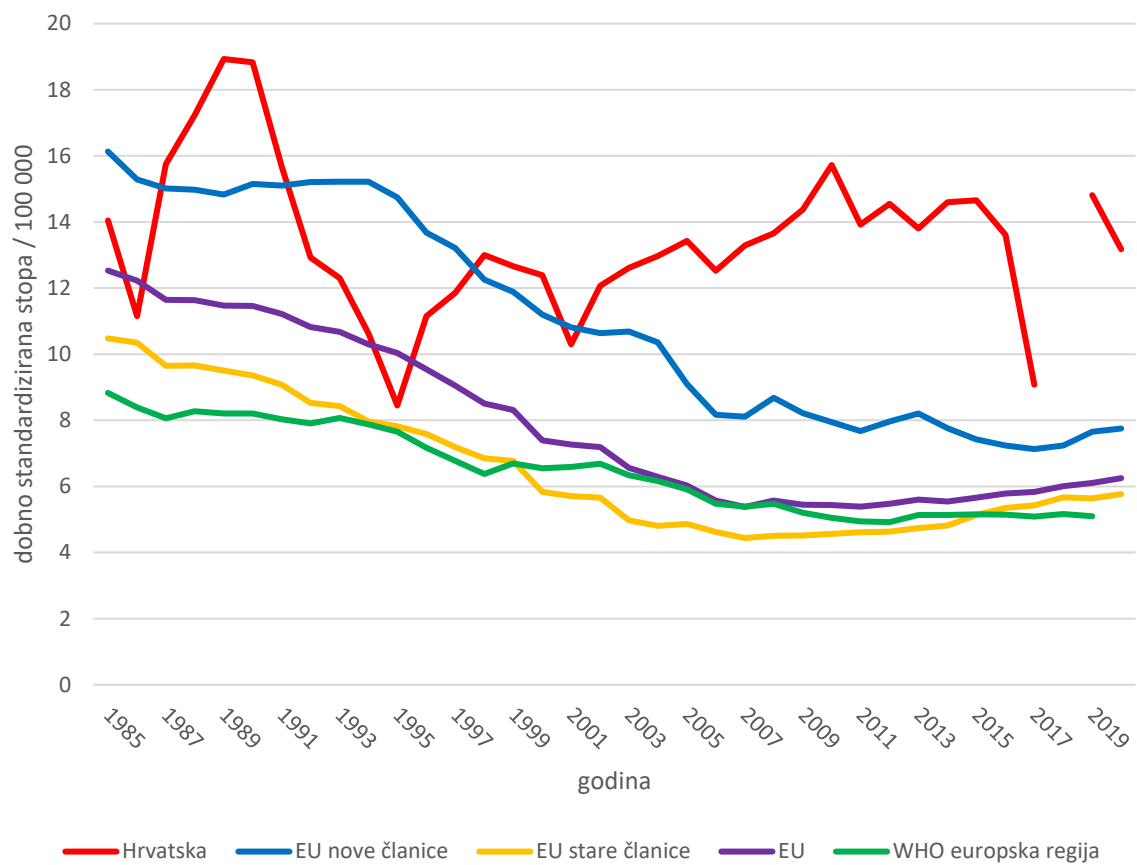
Slika 21. Trend smrtnosti od ukupnih ozljeda, stopa/100 000

Slika 22. Trend smrtnosti od prometnih nesreća, stopa/100 000

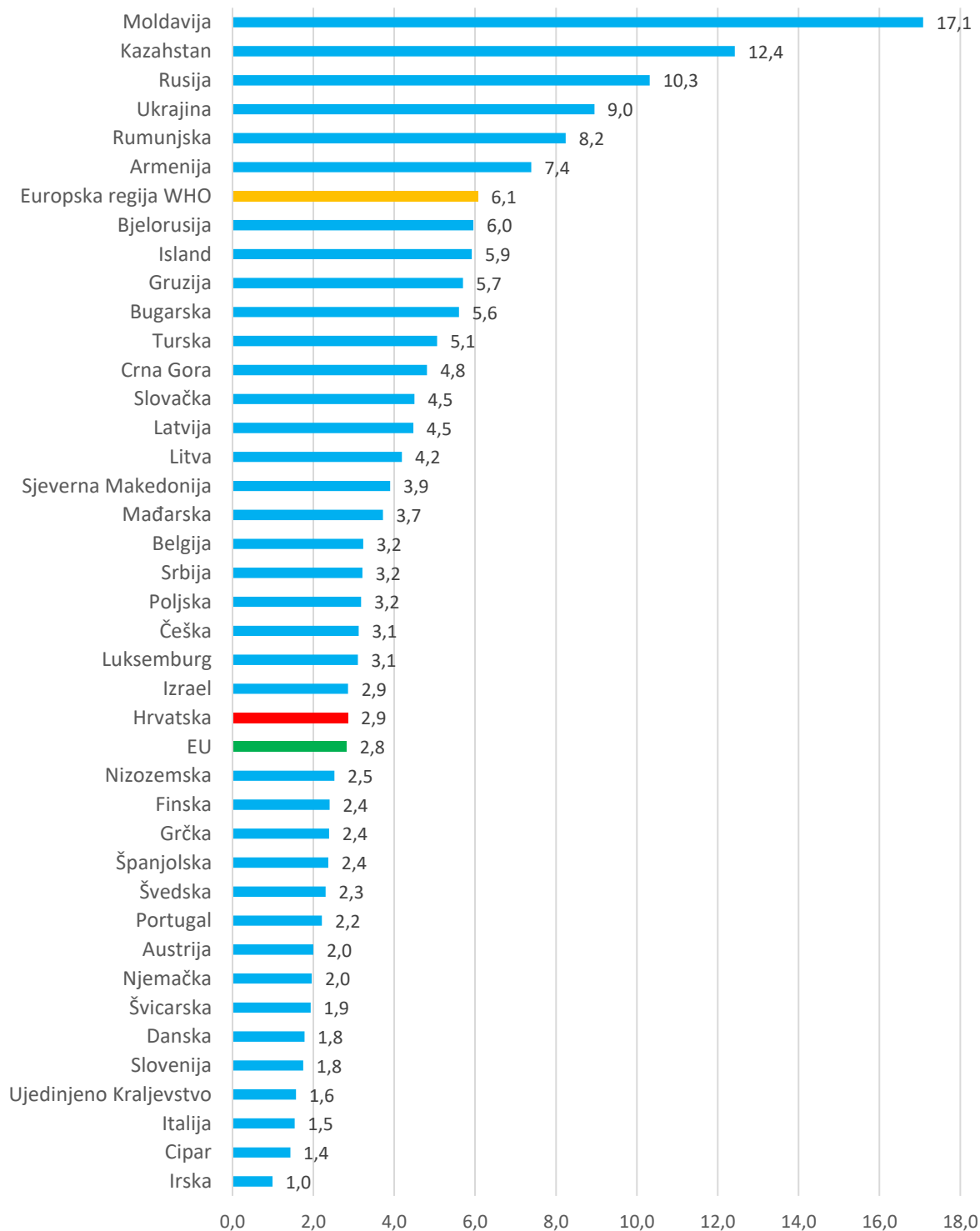

Slika 23. Trend smrtnosti od padova, stopa/100 000

Izvor: (Slike 21-23) European HFA Database, siječanj 2024.

Slika 24. **Smrtnost od ozljeda kod djece (0-14 godina) u zemljama WHO
Europske regije**

Izvor: European HFA Database, rujan 2022.

POKAZATELJI MORBIDITETA

Bolnički morbiditet

U zadnjem desetogodišnjem razdoblju ukupne stope hospitalizacija od ozljeda (V01-Y98) te u osoba ženskog i muškog spola ne pokazuju značajnije razlike, sve do 2020. godine kad je zamjetan značajan pad uslijed COVID-19 pandemije. Stopa hospitalizacija od ukupnih ozljeda (V01-Y98) kretala se u rasponu od 1 019/100 000 (2014.) do 1 182/100 000 (2018.), no u 2020. pada na 932/100 000. U 2021. opet je vidljiv porast (1 125/100 000), djelomično uzrokovan znatno nižom procjenom stanovništva. Slična stopa vidljiva je 2022. (1 120/100 000). Stope hospitalizacija u osoba muškog spola više su u odnosu na žene, a kretale su se u rasponu od 1 163/100 000 (2014.) do 1 340/100 000 (2017.) te u 2020. padaju na 1 030/100 000. Prema zadnjim dostupnim podacima, 2022. stopa hospitalizacija zbog ozljeda u muškog spola iznosila je 1 236/100 000 (slika 25). Prema individualnim prijavama o liječenim pacijentima, uključujući stacionarno liječenje zbog poroda, pobačaja i rehabilitacije, u stacionarnom dijelu bolnica Hrvatske u 2022. godini zabilježeno je 600 716 hospitalizacija. Hospitalizacije zbog ozljeda se nalaze na petom mjestu iza novotvorina (77 246), bolesti cirkulacijskog sustava (75 239), bolesti probavnog sustava (44 102) te bolesti mišićno-koštanog sustava (44 047) s ukupno 43 193 hospitalizacije i udjelom od 7,2 % (slika 26). Osobe muškog spola (53%) češće se hospitaliziraju zbog ozljeda u odnosu na osobe ženskog spola (47%) (slika 27). U dobnim skupinama 0-19, 20-39 i 40-64 godine stope hospitalizacija od ozljeda više su u osoba muškog spola, dok su u dobi iznad 65 godina više u žena. U starijoj dobi su stope hospitalizacija više u odnosu na ostale prikazane dobne skupine (slika 28).

Analizom rang ljestvice vodećih skupina bolesti u bolničkom pobolu (stacionarni dio) po desetogodišnjim dobnim skupinama (0-9, 10-19, 20-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60-69, 70 i više), ozljede se u oba spola ukupno, u svim navedenim dobnim skupinama, nalaze među prvih šest skupina bolesti. U dobi 10-19 godina ozljede se nalaze na prvom mjestu, a u dobi 20-29 i 70+ godina na četvrtom mjestu vodećih skupina bolesti u bolničkom pobolu u oba spola ukupno. U osoba muškog spola ozljede se nalaze na prvom mjestu u dobnim skupinama 10-19 i 20-29 godina, na drugom mjestu u dobi 30-39 i 40-49 godina. U osoba ženskog spola ozljede se nalaze na trećem mjestu vodećih skupina bolesti u dobnim skupinama 10-19 i 70+ godina i na petom mjestu u skupini 60-69 godina (tablice 8, 9 i 10).

Vodeći vanjski uzrok bolničkog liječenja (stacionarni dio) zbog ozljeda su padovi s 21 643 hospitalizacije ukupno i udjelom od 50 %. U osoba ženskog spola više od polovine hospitalizacija zbog ozljeda su hospitalizacije zbog padova (58 %). Prometne nesreće se nalaze na drugom mjestu s 13 214 hospitalizacijom i udjelom od 31 % (tablica 11, slika 29). U starijih osoba (65 i više godina) koje su liječene u bolnici zbog ozljeda, gotovo dvije trećine hospitalizacija (64,1 %) čine ozljede nastale kao posljedica pada. Kada se padovima i prometnim nesrećama pridodaju nespecificirani uzroci (X58, X59, Y34) s udjelom 5,6 %, na sve ostale vanjske uzroke otpada 7,7 %. Djeca se u dobi 0-19 godina najčešće hospitaliziraju zbog bolesti dišnog sustava (9 947), slijede stanja nastala u perinatalnom razdoblju (8 729), a ozljede su na trećem mjestu s ukupno 5 547 hospitalizacija. Vodeći vanjski uzroci hospitalizacija kod djece (0-19) su prometne nesreće s ukupno 2 515 hospitalizacija (45,3 %) i padovi s 1 831 hospitalizacijom (33 %) (tablica 12). Dobno specifične stope hospitalizacija kod djece zbog prometnih nesreća veće su od stopa zbog padova u svim dobnim skupinama. Stope hospitalizacija zbog prometnih nesreća rastu s dobi, dok stopa hospitalizacija zbog padova raste do 14. godine, a zatim se bilježi smanjenje u dobnj skupini 15-19 godina (slika 30). Prema podacima iz godišnje baze hospitalizacija Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, najčešća somatska dijagnoza iz skupine ozljeda u stacionarnom bolničkom liječenju na razini države 2022. godine bila je prijelom bedrene kosti (S72) s ukupno 8 264 hospitalizacije i udjelom od 19,1 % u ukupnim hospitalizacijama zbog ozljeda. Od ukupnog broja hospitalizacija zbog prijeloma bedrene kosti, njih 90% zabilježeno je u osoba starih 60 i više godina (tablica 13).

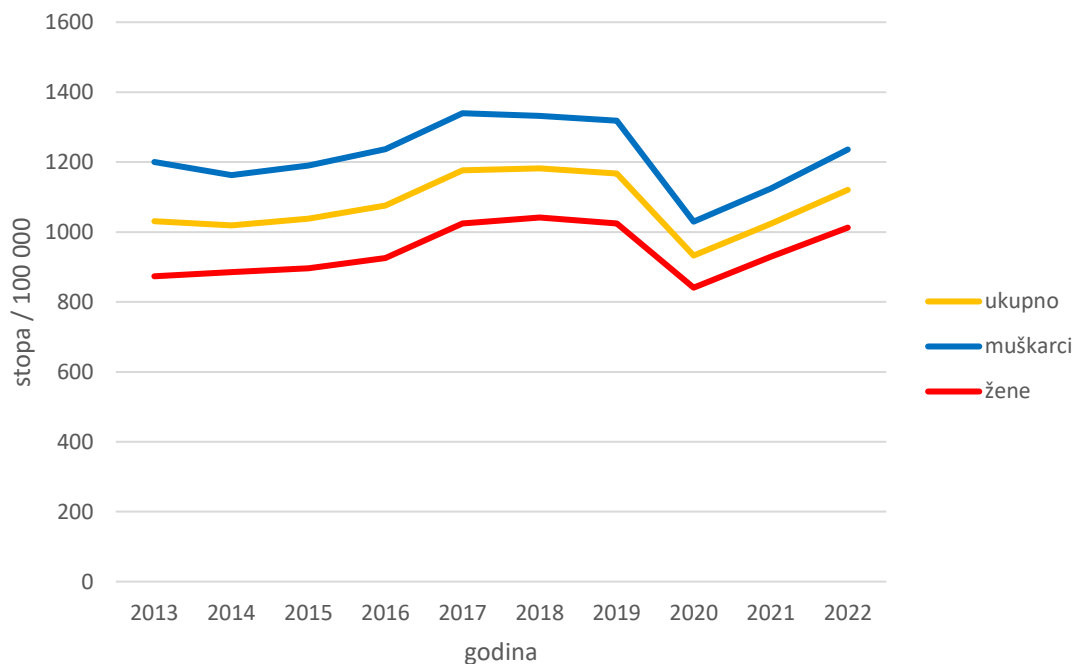
Broj dana bolničkog liječenja i prosječna dužina liječenja od ozljeda

U bolnicama Hrvatske u 2022. godini zabilježeno je ukupno 5 004 283 dana stacionarnog bolničkog liječenja (izračun dana bolničkog liječenja prema metodologiji EUROSTAT-a). Ozljede su po broju dana bolničkog liječenja (bolno-opkrbnih dana, BOD) na šestom mjestu, iza mentalnih poremećaja i poremećaja ponašanja (880 984), kardiovaskularnih bolesti (542 254), novotvorina (493 314), bolesti mišićno-koštanog sustava (447 233) i bolesti dišnog sustava (341 022) s ukupno 310 142 dana bolničkog liječenja i udjelom od 6,2 %. Najviše bolno-opkrbnih dana zbog ozljeda zabilježeno je uslijed padova (162 935) s udjelom od 52,5 %, a potom slijede prometne nesreće s 96 984 dana i udjelom od 31,3 %. Kada se padovima i prometnim

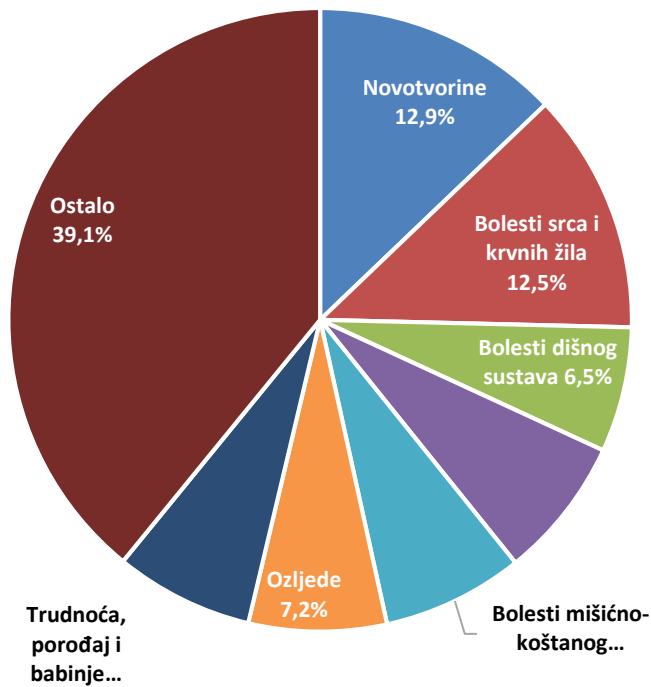
nesrećama pridodaju nespecificirani uzroci (X58, X59, Y34) (8,2%), svi ostali vanjski uzroci ozljeda čine 10,3 %.

Udio broja dana bolničkog liječenja raste s dobi. Prosječna dužina liječenja zbog ozljeda ukupno iznosi 7,2 dana (muškarci: 6,6; žene: 7,9) i raste s dobi (tablica 14). Više od pola bolno-opkrbnih dana (BOD) zbog ukupnih ozljeda zabilježeno je u osoba starije životne dobi (65+) i iznosi 56,9 %. (tablica 16). Prosječna dužina liječenja od ozljeda zbog padova iznosi 7,5 dana (muškarci: 6,9; žene: 8,0) (tablica 15). Udio bolno-opkrbnih dana, kao i hospitalizacija zbog padova, također raste s dobi. Najviše bolno-opkrbnih dana zbog padova je zabilježeno u dobi od 65 i više godina: 109 252 (67,1%). Udio dana bolničkog liječenja zbog padova u starijoj dobi je osobito visok u osoba ženskog spola (80,6%) (tablica 17).

Slika 25. Pobol (bolničko liječenje-stacionarni dio) zbog ozljeda u razdoblju 2013.-2022, prema spolu

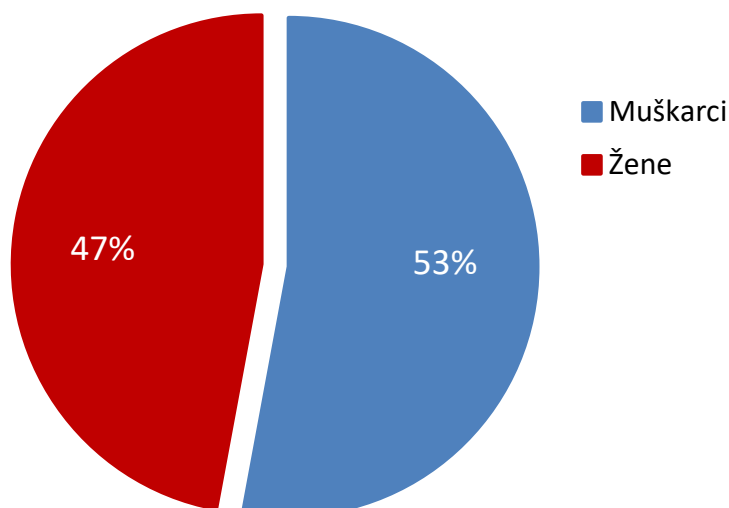

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 26. **Uzroci bolničkog liječenja u Hrvatskoj 2022. godine, vodeće skupine bolesti**

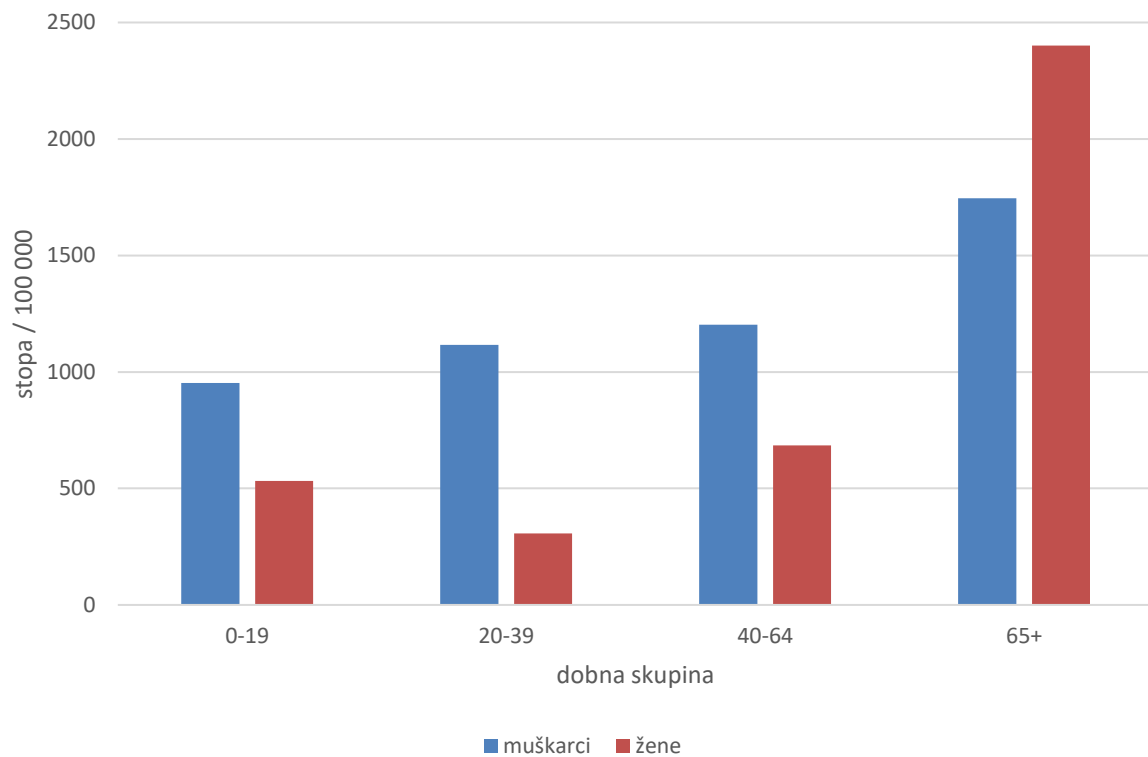
*Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 27. **Udio hospitalizacija od ozljeda prema spolu, 2022. godina**

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 28. **Hospitalizacije zbog ozljeda u Hrvatskoj 2022. godine, prema dobi i spolu**

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 8. **Vodeće skupine bolesti i broj hospitalizacija (stacionarni dio) u Hrvatskoj 2022. godine, prema dobnim skupinama, ukupno**

	DOBNE SKUPINE							
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	Z00-Z99 23 530	S00-T98 3 237	O00-O99 17 073	O00-O99 22 643	C00-D48 7 619	C00-D48 12 739	C00-D48 23 945	I00-I99 39 186
2.	P00-P96 8 729	F00-F99 2 225	Z00-Z99 7 686	Z00-Z99 15 122	Z00-Z99 5 972	I00-I99 9 339	I00-I99 20 074	C00-D48 25 703
3.	J00-J99 8 237	R00-R99 2 220	F00-F99 3 390	F00-F99 4 339	F00-F99 5 956	M00-M99 8 514	M00-M99 12 282	J00-J99 16 227
4.	R00-R99 4 040	K00-K93 2 113	S00-T98 3 214	C00-D48 3 288	K00-K93 4 773	K00-K93 6 803	K00-K93 9 784	S00-T98 14 881
5.	Q00-Q99 2 732	J00-J99 1 710	K00-K93 2 174	S00-T98 3 253	M00-M99 4 424	F00-F99 6 363	S00-T98 6 999	K00-K93 13 610
6.	S00-T98 2 310	M00-M99 1 384	M00-M99 1 691	K00-K93 3 221	S00-T98 3 994	S00-T98 5305	Z00-Z99 6 898	M00-M99 12 870
7.	A00-B99 2 085	Z00-Z99 1 382	C00-D48 1 474	M00-M99 2 467	I00-I99 3 716	N00-N99 4 269	N00-N99 6 074	Z00-Z99 10 819
8.	K00-K93 1 624	G00-G99 1361	N00-N99 1 466	N00-N99 2 415	N00-N99 3 644	Z00-Z99 4 035	J00-J99 5 926	N00-N99 10 099
9.	N00-N99 1 605	C00-D48 1 270	J00-J99 1 255	I00-I99 1 424	O00-O99 2 357	G00-G99 3 127	F00-F99 4 772	A00-B99 6 395
10.	E00-E90 1 591	N00-N99 1 194	G00-G99 848	J00-J99 1 314	G00-G99 1 930	J00-J99 2 737	G00-G99 4 021	H00-H59 5 186

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 9. **Vodeće skupine bolesti i broj hospitalizacija (stacionarni dio) u Hrvatskoj 2022. godine, prema dobnim skupinama, muškarci**

	DOBNE SKUPINE							
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	Z00-Z99 11 876	S00-T98 2 262	S00-T98 2 526	F00-F99 2 739	F00-F99 3 821	I00-I99 6 693	I00-I99 13 501	I00-I99 19 635
2.	P00-P96 4 729	K00-K93 1 187	F00-F99 2 059	S00-T98 2 586	S00-T98 2 840	C00-D48 5 691	C00-D48 13 296	C00-D48 13 854
3.	J00-J99 4 692	R00-R93 950	K00-K93 1 168	K00-K93 1 770	K00-K93 2 819	K00-K93 4 163	K00-K93 5 998	J00-J99 8 247
4.	R00-R99 2 177	J00-J99 944	M00-M99 1 124	M00-M99 1 463	I00-I99 2 481	M00-M99 3 907	M00-M99 5 081	K00-K93 7 008
5.	Q00-Q99 1 751	N00-N99 806	J00-J99 673	Z00-Z99 1 387	C00-D48 2 417	F00-F99 3 868	Z00-Z99 3 688	N00-N99 4 677
6.	S00-T98 1 368	F00-F99 767	C00-D48 519	C00-D48 1 084	M00-M99 2 132	S00-T98 3 226	J00-J99 3 667	S00-T98 4 571
7.	A00-B99 1 064	C00-D48 664	I00-I99 435	I00-I99 8 77	Z00-Z99 1 317	Z00-Z99 2 099	S00-T98 3 622	Z00-Z99 4 524
8.	K00-K93 1 049	M00-M99 664	G00-G99 432	J00-J99 767	J00-J99 1 034	G00-G99 1 667	N00-N99 2 787	M00-M99 4 412
9.	N00-N99 923	G00-G99 656	Z00-Z99 408	G00-G99 562	G00-G99 963	J00-J99 1 662	F00-F99 2 590	A00-B99 2 952
10.	E00-E90 795	Z00-Z99 651	L00-L99 325	N00-N99 319	N00-N99 777	N00-N99 1 331	G00-G99 2 103	G00-G99 2 243

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 10. **Vodeće skupine bolesti i broj hospitalizacija (stacionarni dio) u Hrvatskoj 2022. godine, prema dobnim skupinama, žene**

	DOBNE SKUPINE							
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	Z00-Z99 11 654	F00-F99 1 458	O00-O99 17 073	O00-O99 22 643	C00-D48 5 202	C00-D48 7 048	C00-D48 10 649	I00-I99 19 551
2.	P00-P99 4 000	R00-R99 1 270	Z00-Z99 7 278	Z00-Z99 13 735	Z00-Z99 4 655	M00-M99 4 607	M00-M99 7 201	C00-D48 11 849
3.	J00-J99 3 545	S00-T98 975	F00-F99 1 330	C00-D48 2 204	N00-N99 2 867	N00-N99 2 938	I00-I99 6 573	S00-T98 10 310
4.	R00-R99 1 863	K00-K93 926	N00-N99 1 179	N00-N99 2 018	O00-O99 2 357	I00-I99 2 646	K00-K93 3 786	M00-M99 8 458
5.	A00-B99 1 021	O00-O99 901	K00-K93 1 006	F00-F99 1 600	M00-M99 2 292	K00-K93 2 640	S00-T98 3 377	J00-J99 7 980
6.	Q00-Q99 981	J00-J99 766	C00-D48 955	K00-K93 1 451	F00-F99 2 135	F00-F99 2 495	N00-N99 3 287	K00-K93 6 602
7.	S00-T98 942	Z00-Z99 731	S00-T98 688	M00-M99 1 004	K00-K93 1 954	S00-T98 2 079	Z00-Z99 3 210	Z00-Z99 6 295
8.	E00-E90 796	M00-M99 720	J00-J99 582	S00-T98 667	I00-I99 1 235	Z00-Z99 1 936	J00-J99 2 259	N00-N99 5 422
9.	N00-N99 682	G00-G99 705	M00-M99 567	G00-G99 556	S00-T98 1 154	G00-G99 1 460	F00-F99 2 182	A00-B99 3 443
10.	G00-G99 651	E00-E90 626	R00-R99 466	I00-I99 547	G00-G99 967	J00-J99 1 075	G00-G99 1 918	H00-H59 2 974

Skupine bolesti (troznakovne kategorije) prema MKB-10:

A00 - B99	Zarazne i parazitarne bolesti
C00 - D48	Novotvorine
D50 - D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava
E00 - E99	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma
F00 - F99	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja
G00 - G99	Bolesti živčanog sustava
H00 - H59	Bolesti oka i očnih adneksa
H60 - H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka
I00 - I99	Bolesti cirkulacijskog sustava
J00 - J99	Bolesti dišnog sustava
K00 - K93	Bolesti probavnog sustava
L00 - L99	Bolesti kože i potkožnog tkiva
M00 - M99	Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva
N00 - N99	Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa
O00 - O99	Trudnoća, porođaj i babinje
P00 - P99	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
Q00 - Q99	Kongenitane malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti
R00 - R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo

S00 - T98	Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka
V00 - Y98	Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta
Z00 - Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom

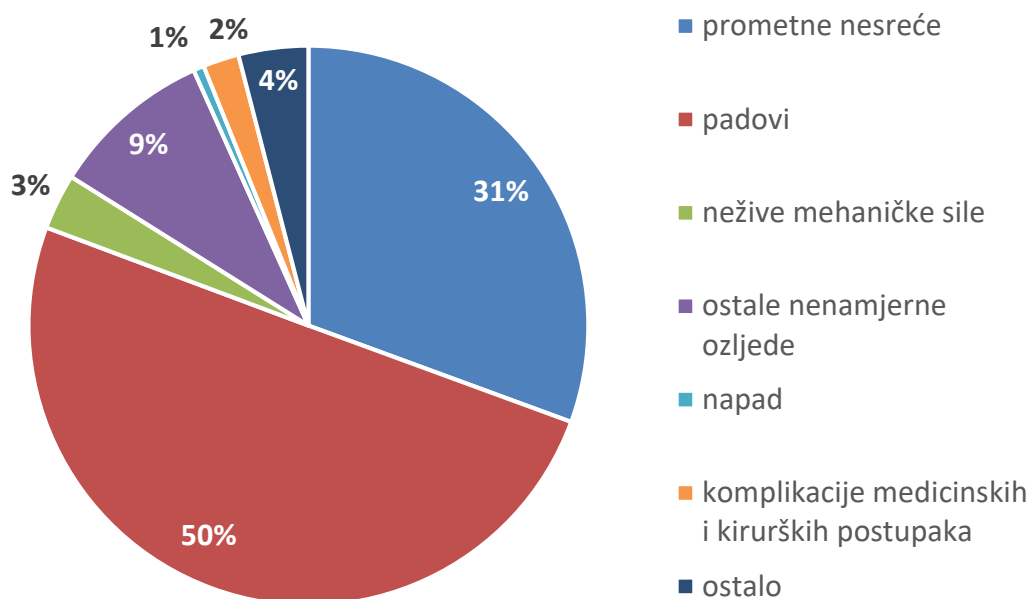
Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 11. **Vanjski uzroci morbiditeta (stacionarno bolničko liječenje) u Hrvatskoj 2022. godine, prema spolu**

Vanjski uzrok	UKUPNO		MUŠKI		ŽENSKI	
	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)
Prometne nesreće (V01-V99)	13 214	31	7 845	34,1	5 369	26,6
Padovi (W00-W19)	21 643	50,1	9 875	42,9	11 768	58,3
Nežive mehaničke sile (W20-W49)	1 388	3,2	1 110	4,8	278	1,4
Ostale nenamjerne (W50-X59)	4 044	9,4	2 488	10,8	1 556	7,7
Namjerno samoozlijeđivanje (X60-X84)	161	0,4	84	0,4	77	0,4
Napad (X85-Y09)	266	0,6	241	1,1	25	0,1
Ostalo	2 477	5,7	1 358	5,9	1 119	5,5
UKUPNO (V01-Y98)	43 193	100,0	23 001	100,0	20 192	100,0

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 29. **Vanjski uzroci morbiditeta (stacionarno bolničko liječenje) u Hrvatskoj 2022. godine, ukupno**

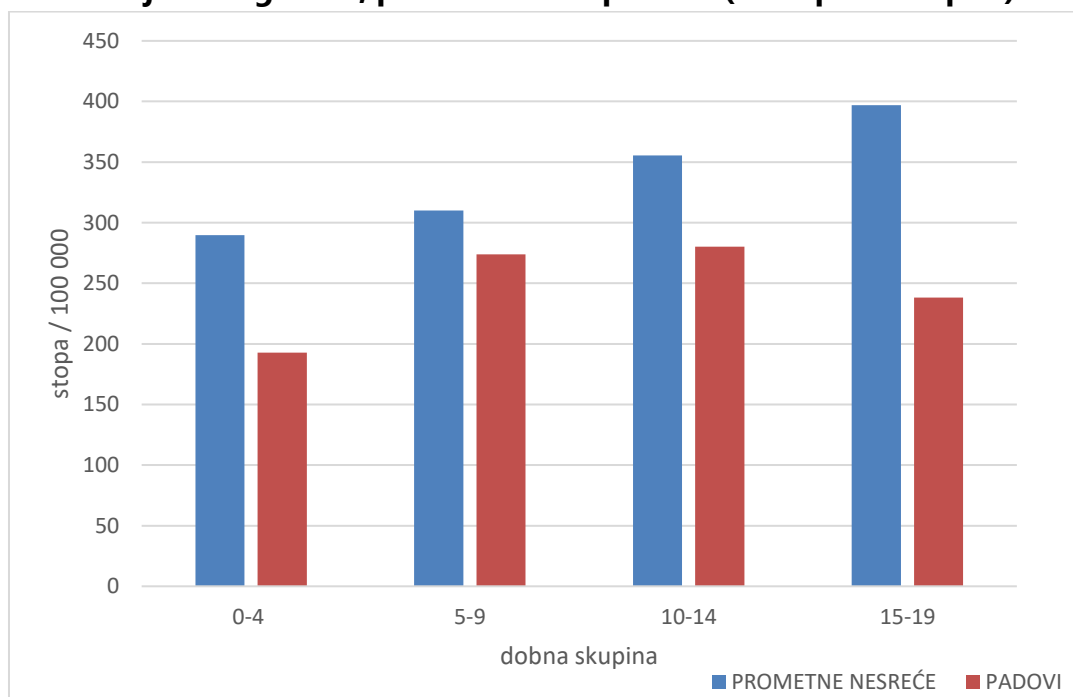

Tablica 12. **Vanjski uzroci morbiditeta (stacionarno bolničko liječenje) u djece (0-19) u Hrvatskoj 2022. godine, ukupno**

Vanjski uzroci	Spol	Ukupno	0-4	5-9	10-14	15-19
Prometne nesreće V01-V99	U	2 515	511	556	698	750
	M	1 659	296	337	481	545
	Ž	856	215	219	217	205
Padovi W00-W19	U	1 831	340	491	550	450
	M	1 212	192	298	387	335
	Ž	619	148	193	163	115
Nežive mehaničke sile W20-W49	U	195	39	31	38	87
	M	136	18	18	25	75
	Ž	59	21	13	13	12
Ostale nenamjerne W50-X59	U	640	207	78	98	257
	M	416	116	53	63	184
	Ž	224	91	25	35	73
Ostale X60-Y98	U	366	31	26	104	205
	M	207	20	20	43	124
	Ž	159	11	6	61	81
Ukupne ozljede V01-Y98	U	5 547	1 128	1 182	1 488	1 749
	M	3 630	642	726	999	1 263
	Ž	1 917	486	456	489	486

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 30. Hospitalizacije zbog padova i prometnih nesreća u djece (0-19) u Hrvatskoj 2022. godine, po dobnim skupinama (oba spola ukupno)

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 13. Deset najčešćih ozljeda u oba spola ukupno - stacionarno bolničko liječenje, 2022. godine prema dobnim skupinama

Šifra MKB	No %	Ukupno	Dobna skupina				
			0-9	10-19	20-39	40-59	60+
1. S72	No	8 264	55	65	171	520	7 453
	%	19,1	2,4	2,0	2,6	5,6	34,1
2. S82	No	4 552	60	313	748	1 566	1 865
	%	10,5	2,6	9,7	11,6	16,8	8,5
3. S06	No	2 734	162	179	358	487	1 548
	%	6,3	7,0	5,5	5,5	5,2	7,1
4. S52	No	2 556	423	484	301	530	818
	%	5,9	18,3	15,0	4,7	5,7	3,7
5. S83	No	2 483	1	368	1 032	837	245
	%	5,7	0,0	11,4	16,0	9,0	1,1
6. S22	No	2 458	6	51	266	560	1 575
	%	5,7	0,3	1,6	4,1	6,0	7,2
7. S42	No	2 455	226	189	315	496	1 229

		%	5,7	9,8	5,8	4,9	5,3	5,6
8.	S32	No	2 227	6	64	239	412	1 506
		%	5,2	0,3	2,0	3,7	4,4	6,9
9.	T84	No	1 615	0	6	68	263	1 278
		%	3,7	0	0,2	1,1	2,8	5,8
10.	S00	No	1 180	456	225	134	115	250
		%	2,7	19,7	7,0	2,1	1,2	1,1
UKUPNO 1-10		No	30 524	1 395	1 944	3 632	5 786	17 767
		%	71	60	60	56	62	81
UKUPNO S00-T98		No	43 193	2 310	3 237	6 467	9 299	21 880
		%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Šifra prema MKB-u:

- S72** Prijelom bedrene kosti (femura)
- S82** Prijelom potkoljenice uključujući nožni zglob
- S83** Dislokacija, iščašenje i nategnuće koljenskih zglobova i ligamenata
- S06** Intrakranijalna ozljeda
- S42** Prijelom ramena i nadlaktice
- S52** Prijelom podlaktice
- S00** Površinska ozljeda glave
- S22** Prijelom rebra(ara), prsne kosti i torakalne kralježnice
- S32** Prijelom lumbalne kralježnice i zdjelice
- S02** Prijelom lubanje i kosti lica

Tablica 14. **Bolno-opskrbeni dani (BOD), hospitalizacije - stacionarno liječenje i prosječan broj dana liječenja zbog ozljeda (V01-Y98) prema dobi i spolu (apsolutni broj i prosječno trajanje hospitalizacije), 2022.**

Dob	Ukupno			Muški			Ženski		
	BOD	HOSP	AVG	BOD	HOSP	AVG	BOD	HOSP	AVG
0-19	16 900	5 547	3,0	10 727	3 630	3,0	6 173	1 917	3,2
20-39	32 159	6 467	5,0	26 083	5 112	5,1	6 076	1 355	4,5
40-64	84 649	12 609	6,7	55 393	7 915	7,0	29 256	4 694	6,2
65+	176 434	18 570	9,5	59 380	6 344	9,4	11 7054	12 226	9,6
Ukupno	310 142	43 193	7,2	151 583	23 001	6,6	158 559	20 192	7,9

BOD: Bolno-opskrbeni dani ; HOSP: Hospitalizacije; AVG: Prosječno trajanje hospitalizacije

Tablica 15. **Bolno-opskrbeni dani (BOD), hospitalizacije - stacionarno liječenje i prosječan broj dana liječenja zbog padova (W00-W19) prema dobi i spolu (apsolutni broj i prosječno trajanje hospitalizacije), 2022.**

Dob	Ukupno			Muški			Ženski		
	BOD	HOSP	AVG	BOD	HOSP	AVG	BOD	HOSP	AVG
0-19	5 301	1 831	2,9	3 539	1 212	2,9	1 762	619	2,8
20-39	9 584	2 117	4,5	7 603	1 665	4,6	1 981	452	4,4
40-64	38 798	5 793	6,7	24 205	3 382	7,2	14 593	2 411	6,1
65+	109 252	11 904	9,2	33 268	3 616	9,2	75 984	8 288	9,2
Ukupno	162 935	21 645	7,5	68 615	9 875	6,9	94 320	11 770	8,0

BOD: Bolno-opskrbeni dani; HOSP: Hospitalizacije; AVG: Prosječno trajanje hospitalizacije

Tablica 16. **Bolno-opskrbeni dani (BOD), stacionarno liječenje zbog ozljeda (V01-Y98) prema dobi i spolu (apsolutni broj i udio), 2022.**

Dob	Ukupno		Muški		Ženski	
	BOD*	Udio (%)	BOD	Udio (%)	BOD	Udio (%)
0-19	16 900	5,4	10 727	7,1	6 173	3,9
20-39	32 159	10,4	26 083	17,2	6 076	3,8
40-64	84 649	27,3	55 393	36,5	29 256	18,5
65+	176 434	56,9	59 380	39,2	117 054	73,8
Ukupno	310 142	100,0	151 583	100,0	158 559	100,0

BOD: Bolno-opskrbeni dani

Tablica 17. **Bolno-opskrbeni dani (BOD), stacionarno liječenje zbog padova (W00-W19) prema dobi i spolu (apsolutni broj i udio), 2022.**

Dob	Ukupno		Muški		Ženski	
	BOD	Udio (%)	BOD	Udio (%)	BOD	Udio (%)
0-19	5 301	3,3	3 539	5,2	1 762	1,9
20-39	9 584	5,9	7 603	11,1	1 981	2,1
40-64	38 798	23,8	24 205	35,3	14 593	15,5
65+	109 252	67,1	33 268	48,5	75 984	80,6
Ukupno	162 935	100,0	68 615	100,0	94 320	100,0

BOD: Bolno-opskrbeni dani

Napomena: izvor podataka za sve pokazatelje (slika 1 - 4; tablica 1 - 9): Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Izvanbolnički morbiditet*Primarna zdravstvena zaštita*

U Hrvatskoj je u 2022. godini u primarnoj zdravstvenoj zaštiti – u djelatnosti obiteljske (opće) medicine i zdravstvene zaštite predškolske djece u Hrvatskoj ukupno utvrđeno 18 041 405 bolesti i stanja, od toga 548 096 (3 %) dijagnoza iz skupine ozljeda (V01-Y98). Od ukupnog broja ozljeda njih 145 779 (27 %) je zabilježeno u starijih osoba (iznad 65 godina), a u djece (0-19 godina) 97 996(17,9 %). Prometne nesreće su zabilježene 35 861 puta (6,5 %), većinom u dobnoj skupini 20-64 godine (26 972) (tablica 18).

Tablica 18. **Broj utvrđenih dijagnoza iz skupine vanjskih uzroka ozljeda u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u u djelatnosti obiteljske (opće) medicine i zdravstvene zaštite predškolske djece u Hrvatskoj 2022. godine**

	UKUPNO	0-6	7-19	20-64	65+
Prometne V01-V99	35 861	303	3.278	26 972	5 308
Ostale nenamjerne W00-X59	473 701	23 796	64 053	256 498	129 354
Napad X85-Y09	3 720	106	487	2 557	570
Ostalo	54 840	2 494	5 971	31 482	14 893
Sve ozljede V01-Y98	548 096	26 341	71 655	304 321	145 779

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis za 2022., tablični podaci

Djelatnost hitne medicinske pomoći

U Hrvatskoj je u 2022. godini u djelatnosti izvanbolničke hitne medicinske pomoći ukupno utvrđeno 672 827 bolesti i stanja, od toga 104 361 (15,5 %) dijagnoza iz skupine ozljeda (V01-Y98). U djece (0-19) je utvrđeno 17 993 ozljeda, a u starijih osoba (65+) 30 835 ozljeda. Prometne nesreće s 12 405 zabilježenih dijagnoza sudjeluju s udjelom od 11,8 % u ukupnim ozljedama. Najviše prometnih nesreća zabilježeno je u dobi 20-64 godine: 8 624 (69,5 %) (tablica 19).

Tablica 19. **Broj utvrđenih dijagnoza iz skupine vanjskih uzroka ozljeda u djelatnosti hitne medicinske pomoći u Hrvatskoj 2022. godine**

	UKUPNO	0-6	7-19	20-64	65+
Prometne V01-V99	12 405	362	1 692	8 624	1 727
Ostale nenamjerne W00-X59	7 6627	5 263	8 074	3 6843	2 6447
Napad X85-Y09	3 259	48	466	2 424	321
Ostalo	12 070	570	1 518	7 642	2 340
Sve ozljede V01-Y98	104 361	6 243	11 750	55 533	30 835

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis za 2022., tablični podaci

OZLJEDE KAO UZROK INVALIDITETA

Prema podacima *Registra osoba s invaliditetom* u Hrvatskoj je 631 950 osoba s invaliditetom, od čega 353 291 (55,9 %) osoba muškog spola i 278 659 (44,1 %) osoba ženskog spola (stanje na dan 22. ožujka 2024.). Od navedenog broja, njih 8 000 (1,3%) ima vanjski uzrok ozljede (V01-Y98) kao uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu koja pridonosi funkcionalnom oštećenju. Od ukupno 8 000 osoba za koje je poznat vanjski uzrok ozljede, njih 5 941 (74,3 %) su osobe muškog spola, a 2 059 (25,7 %) su osobe ženskog spola. U oba spola prometne nesreće (V01-V99) navedene su kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetne dijagnoze) kod 1 546 osoba (19,3 %), padovi kod 800 osoba (10 %), a ozljede nastale u ratu kod 2 588 osobe (32,4 %) (tablica 20). U osoba muškog spola prometne nesreće (V01-V99) navedene su kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetne dijagnoze) kod 1 034 osobe (17,4 %), padovi kod 476 osoba (8 %), a ozljede nastale u ratu kod 2 456 osoba (41,3 %) (tablica 21). U osoba ženskog spola prometne nesreće (V01-V99) navedene su kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetne dijagnoze) kod 512 osobe (24,9 %), padovi kod 324 osoba (15,7 %), a ozljede nastale u ratu kod 132 osobe (6,4 %) (tablica 22).

Podaci o osobama s invaliditetom za potrebe Registra prikupljaju se iz više izvora te se ne navodi uvijek vanjski uzrok ozljede. Prema podacima Registra, 69 537 osoba (M: 59 %, Ž: 41 %) ima kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetnu dijagnozu) dijagnozu iz skupine naravi ozljeda (S00-T98). Pojedine dijagnoze iz skupine ozljeda pripadaju u skupinu dijagnoza koje se klasificiraju kao teži oblici invaliditeta, primjerice amputacija oba ekstremiteta.

Tablica 20. **Prikaz broja osoba s invaliditetom zbog ozljeda (vanjski uzroci) u Hrvatskoj prema dobnim skupinama, ukupno**

DOB	UKUPNO V01-Y98	PROMETNE V01-V99	PADOVI W00-W19	OZLJEDE U RATU Y36	OSTALO
0-19	85	16	3	0	66
20-39	568	188	59	23	298
40-64	4 187	662	263	1 801	1 461
65+	3 160	680	475	764	1 241
UKUPNO	8 000	1 546	800	2 588	3 066

Izvor: *Registar osoba s invaliditetom*

Tablica 21. **Prikaz broja osoba s invaliditetom zbog ozljeda (vanjski uzroci) u Hrvatskoj prema dobnim skupinama, muškarci**

DOB	UKUPNO V01-Y98	PROMETNE V01-V99	PADOVI W00-W19	OZLJEDE U RATU Y36	OSTALO
0-19	40	11	2	0	27
20-39	373	123	44	19	187
40-64	3 410	477	186	1 746	1 001
65+	2 118	423	244	691	760
UKUPNO	5 941	1 034	476	2456	1975

Izvor: Registar osoba s invaliditetom

Tablica 22. **Prikaz broja osoba s invaliditetom zbog ozljeda (vanjski uzroci) u Hrvatskoj prema dobnim skupinama, žene**

DOB	UKUPNO V01-Y98	PROMETNE V01-V99	PADOVI W00-W19	OZLJEDE U RATU Y36	OSTALO
0-19	45	5	1	0	39
20-39	195	65	15	4	111
40-64	777	185	77	55	460
65+	1 042	257	231	73	481
UKUPNO	2 059	512	324	132	1 091

Izvor podataka: Registar osoba s invaliditetom

IZVORI PODATAKA I LITERATURA

1. European Health for All Database (HFA-DB), World Health Organization. November, 2022.
<https://gateway.euro.who.int/en/datasets/european-health-for-all-database/>
2. Global Burden of disease
https://www.who.int/healthinfo/global_burden_disease/estimates/en/
3. Podaci o umrlima Državnog zavoda za statistiku, 2012. - 2022.
4. Mortalitetna baza. Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2012. - 2022.
5. Baza podataka o hospitalizacijama 2012. - 2022. Hrvatski zavod za javno zdravstvo.
6. Registar osoba s invaliditetom. Hrvatski zavod za javno zdravstvo.
7. Međunarodna klasifikacija bolesti i srodnih zdravstvenih problema, deseta revizija, Medicinska naklada. Zagreb, 2012.
8. Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2022. godinu (tablični podaci). Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 2024.
9. Falls. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/falls>
10. Injuries: a call for public health action in Europe. An update using the 2015 WHO global health estimates.
http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0018/348102/WH08_IJ_complete-web-version.pdf?ua=1
11. Global status report on road safety 2018. World health organization. Geneva, 2023.
<https://www.who.int/teams/social-determinants-of-health/safety-and-mobility/global-status-report-on-road-safety-2023>
12. Brkić Biloš I. Ozljede u Republici Hrvatskoj. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 2014.
13. Injuries in the European Union. Summary of injury statistics for the year 2008.- 2010. Eurosafe, 2013.
14. Injuries in the European Union. Summary of injury statistics for the year 2013.- 2015. Eurosafe, 2017.
15. Fact sheets on sustainable development goals: health targets. Road Safety.
http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0003/351444/3.6-Fact-sheet-SDG-Road-safety-FINAL-10-10-2017.pdf?ua=1
16. TraumaRegisterDGU. <http://www.traumaregister-dgu.de/index.php?id=144>

www.hzjz.hr